

We Zijn Wat We Niet Zijn

*Een Kritische Discours Analyse naar de Discursieve
Constructie van een Rechts-Extremistische
Groepsidentiteit*

Door: Nyota Kanyemesha

Studentnummer: 5999111

Begeleider: dr. Inge Versteegt

Tweede beoordelaar: dr. Eggo Mueller

Universiteit Utrecht

**Faculteit Geesteswetenschappen
Communicatie- en Informatiewetenschappen**

Samenvatting

Collectieve identiteit is per definitie distinctief: gelijkenis binnen een groep suggereert verschil met een andere groep (Demmers, 2016). Dit eindwerkstuk verkent de identiteitsconstructies in drie rechts-extremistische manifesten door middel van een kritische discours analyse. De schrijvers van deze teksten pleegden in 2019 een terroristische aanslag in de steden Christchurch, Poway en El Paso. De schutters opereerden onafhankelijk van een offline-organisatie. Voorafgaand aan hun aanslagen plaatsten ze een manifest online. Hierin betuigden ze hun steun aan elkaar en andere rechts-extremistische terroristen. Mediaberichtgeving sprak in relatie tot de drie schutters over *lone wolf* terrorisme. De analyse richt zich op het differentiatieproces waarin in- en out-groepen ontstaan (Brewer, 2019). Uit de comparatieve analyse komt naar voren dat de overlappende identiteiten, eigenschappen en attributen van de schutters overeenkomen met hun representatie van de ‘patriotten’. Deze groep wordt door de auteurs consistent afgebeeld als gelijkgestemden; individuen die sympathiseren met rechts-extremisme. De uitkomst van dit onderzoek indiceert dat er sprake is van een collectieve identiteit en dus de aanwezigheid van een *imagined* online gemeenschap waarbinnen de drie schutters opereren (Anderson, 2006).

Sleutelwoorden: *rechts-extremisme, lone wolf, collectieve identiteit, imagined community*

Inhoudsopgave

Samenvatting	2
1. <u>Inleiding</u>	4
1.1 Introductie	4
1.2 Spiegelgedrag	4
1.3 Doelstelling	5
2. <u>Theoretisch Kader</u>	6
2.1 Kenmerken van de Alt-Right	6
2.2 Anonimiteit en Virtuele Gemeenschappen	7
2.3 Rechts-Extremisme en Lone Wolf Terrorisme	8
2.4 Zelfidentificatie en Toegeschreven Identiteit	10
2.5 Essentialisme en Sociaal-Constructivisme	11
2.6 Optimal Distinctiveness Theory	11
2.7 Onderzoeksvraag	12
3. <u>Methodiek</u>	13
3.1 Benadering	13
3.2 Onderzoeksmateriaal	14
3.3 Operationalisering	15
3.3.1 <i>Tekstueel niveau</i>	15
3.3.2 <i>Contextueel niveau</i>	15
3.4 Zelf-positionering	16
3.5 Reïficatie van Identiteit	17
4. <u>Resultaten</u>	18
4.1 Actoren	18
4.2 Contexten	19
5. <u>Tekstuele Analyse</u>	19
5.1 The Great Replacement	19
5.1.1 <i>Constructie van de ik-identiteit</i>	19
5.1.2 <i>Constructie van wij- en zij-groepen</i>	22
5.2 An Open Letter	30
5.2.1 <i>Constructie van de ik-identiteit</i>	30
5.2.2 <i>Constructie van de wij- en zij-groepen</i>	34
5.3 The Inconvenient Truth	40
6. <u>Contextuele Analyse</u>	47
6.1 Overeenkomsten	47
6.2 Verschillen	49
6.3 Persoonlijke Identiteit	50
6.4 Groepsidentiteit	50
7. <u>Conclusie</u>	52
8. <u>Discussie</u>	52
<u>Literatuurlijst</u>	55
<u>Bijlagen</u>	61
Tabel 1	61
Tabel 2	64
Tabel 3	65

1. Inleiding

1.1 Introductie

Op 15 maart 2019 vond een aanslag plaats op twee moskeeën in de stad Christchurch. Hier vielen eenenvijftig doden en vijftig gewonden (Kuin, 2019). De dader filmde de schietpartij als *livestream* op Facebook. Enkele minuten voordat de aanslag plaatsvond, ontvingen tientallen contactpersonen per e-mail een manifest getiteld ‘*The Great Replacement*’ (NOS, 2019a)

In dit 77 pagina’s tellende manifest rechtvaardigt de Christchurch-schutter zijn daden door te spreken van zelfverdediging. Hij stelt dat er sprake is van een ‘witte genocide’: Niet-Westerse bevolkingsgroepen zouden de Westerse samenleving overspoelen en een bedreiging vormen voor het voortbestaan van de witte mens (Luckerhof, 2019). In zijn manifest schrijft hij dat de hoge geboortecijfers van mosliminwoners in Europa de drijfveer van zijn aanslag vormden. De auteur moedigt vervolgens de witte bevolking aan om in zijn voetsporen te treden en soortgelijke aanslagen te plegen (Luckerhof, 2019).

Dit onderzoek richt zich op rechts-extremistische manifesten en het concept van collectieve identiteit. De Christchurch aanslagpleger voerde zijn terreurdaad alleen uit. Nederlandse mediaberichtgeving over de aanslag sprak al gauw van een zogeheten eenling, ook wel *lone wolf* genoemd (Houthuijs, 2019; NOS, 2019a; NOS, 2019b). Een lone wolf kenmerkt zich door de zelfstandige voorbereiding en uitvoering van delicten zoals aanslagen (Berntzen & Sandberg, 2014). Een eenling opereert dus onafhankelijk van een organisatie. Hun daden worden veelal verklaard vanuit de aanname dat lone wolves louter ‘verward’ zijn en handelen vanuit een geïsoleerde positie (Berntzen & Sandberg, 2014).

Niet alleen journalisten spreken over de Christchurch-schutter als lone wolf. Tot op heden stellen de overheidsinstanties Nationaal Coördinator Terrorismebestrijding en Veiligheid (NCTV) en de Algemene Inlichtingen- en Veiligheidsdienst (AIVD) (2020) dat rechts-extremistische delicten doorgaans worden uitgevoerd door dergelijke geradicaliseerde eenlingen. De organisaties benadrukken dat lone wolves alleen opereren. Het radicalisme verklaren de AIVD en NCTV (2020) vanuit de aanname dat rechts-extremistische terroristen dikwijls kampen met een mix van persoonlijke grieven en psychologische problemen (NCTV, 2020, p. 4). Vervolgens handelen deze eenlingen naar aanleiding van polariserende politiek-maatschappelijke debatten zoals immigratie.

1.2 Spiegelgedrag

In de nasleep van de Christchurch aanslag vonden er talloze aanslagen plaats van rechts-extremistische aard (Houthuijs, 2019; Luckerhof, 2019). Dit onderzoek belicht naast de Christchurch-schutter de daders van de aanvallen in Poway, Californië en El Paso, Texas. Uit ethische overwegingen verwijst dit

werkstuk naar de genoemde schutters door te spreken over de steden waar de aanslagen plaatsvonden. Alle drie plegen in 2019 een terroristische aanslag. 27 april opent een schutter vuur in een synagoge in Poway met één dode als gevolg. Drie maanden later op 3 augustus overlijden drieëntwintig mensen in El Paso tijdens een schietpartij in een supermarkt (Luckerhof, 2019). Beide terroristen ontvingen het label lone wolf van internationale nieuwsmedia (Eligon, 2019; Houthuijs, 2019).

Het verschil tussen de drie aanslagen is evident. Alle drie de misdadigers muntten hun aanval op een ander slachtofferdoelwit, namelijk moslims, de Joodse bevolking en mensen van Zuid-Amerikaanse afkomst (Bouma, 2019; Eligon, 2019). Er is tevens sprake van overeenkomst. Voorafgaand aan hun terreurdaden deelden ze allemaal hun manifesten online. Deze manifesten staan met elkaar in verband: de aanslagplegers van Poway en El Paso betuigen hun steun aan de Christchurch-schutter in hun manifesten getiteld *'An Open Letter'* en *'The Inconvenient Truth'* (Glaser, 2019).

Deze expliciete verwijzingen naar de Christchurch-schutter impliceren een gehoorzaamheid aan de morbide oproep tot geweld in *The Great Replacement*. Eveneens roepen de Poway en El Paso terroristen de lezer op om soortgelijk gewelddadig gedrag te vertonen (Bouma, 2019). Inmiddels hebben de haatdragende woorden in de drie manifesten de status van digitale onsterfelijkheid bereikt. In virtuele omgevingen stimuleren rechts-extremistische sympathisanten elkaar om de manifesten veelvuldig te delen (Heck & Wassens, 2019). Op internetfora zoals 4chan en 8kun zijn alle drie de manifesten al in verschillende vertalingen opgedoken.

1.3 Doelstelling

Dit eindwerkstuk werpt een kritische blik op de notie van lone wolves in de context van de drie rechts-extremistische schutters. Op basis van de voorbereiding en uitvoering van de aanslagen is het aannemelijk om het gedrag van de drie misdadigers binnen het kader lone wolf terrorisme te verklaren. De NCTV en AIVD (2020) stellen dat de meerderheid van rechts-extremistische delinquenten eenling actoren zijn. Deze gevolgtrekking baseert zich louter op de terreurdaden van de misdadigers. Wat de NCTV en AIVD (2020) buiten beschouwing laten, is de inhoud van de manifesten. Dit roept de vraag op of er relevante informatie is die onopgemerkt blijft.

De expliciete verwijzingen naar de Christchurch terrorist in de manifesten van de Poway- en El Paso-schutter dienen als uitnodiging voor nader onderzoek. Dit eindwerkstuk neemt de drie manifesten van de schutters onder de loep. Tijdens de analyse staan de actoren in de teksten centraal. Aan de hand van de *optimal distinctiveness theory* verken ik het identificatie- en categorisatieproces ten grondslag aan de representaties van de actoren. Het doeleinde van dit onderzoek is de uiteenzetting van de actoren per tekst, om de verschillen en overeenkomsten tussen de identiteitsconstructies van de auteurs te achterhalen.

2. Theoretisch Kader

2.1 Kenmerken van de Alt-Right

De Christchurch-schutter profileert zichzelf als een ‘etnisch-nationalistische eco-fascist’ (Klein, 2019, p. 45). Dit beschrijft hij als “het streven naar de segregatie van rassen met oog op het behoud van de natuurlijke orde” (The Great Replacement, 2019, p. 22). Etnisch-nationalistische eco-fascisme behoort tot één van de vele takken binnen de *Alternative Right*, beter bekend als de *Alt-Right* (Klein, 2019).

Tot op heden is er geen eenduidige definitie van de Alt-Right. Wetenschappelijke definities plaatsen de Alt-Right dikwijls in de categorie van politieke beweging zonder verdere toelichting (Lyons, 2017; Winter, 2019). De AIVD (z.d.) verschaft meer kenmerken en bestempelt de Alt-Right als een extremistische groepering die streeft naar een witte etno-staat. Het opinieweekblad De Groene Amsterdammer bracht daarentegen nuance door te constateren dat naast de extremisten de Alt-Right scene tevens bestaat uit gematigdere en democratische aanhangers (Boeschoten & Van de Ven, 2019).

Dergelijke definities belichten louter één aspect van de beweging. Hierdoor beperken ze onterecht het Alt-Right landschap. Dit onderzoek maakt gebruik van een definitie die drie belangrijke aspecten van de beweging belicht. Deze beschrijving baseert zich op de Alt-Right definitie verwoord door een geanonimiseerde Reddit gebruiker. De Alt-Right gedachtegoed kenmerkt zich door haar prominente online aanwezigheid op internet fora waaronder 4chan, 8kun en Reddit (Lyons, 2017). De geselecteerde definitie is daarom afkomstig uit het landschap waarin de Alt-Right zich kenbaar maakt. De van origine Engels geschreven definitie is afkomstig van een Reddit bericht uit 2016 die antwoord gaf op de vraag: “wat is Alt-Right?”. Op het moment van schrijven ontving de reactie met zesentwintighonderd stemmen de meerderheid van *upvotes* ten opzichte van de andere reacties.

“It’s not a movement so much as a label. Basically just young, edgy conservatives. Compare to the old fashioned conservative model, they care a lot less about religion, a little more about nationalism, and are very opposed to political correct / SJW culture. [...]

Depending on who’s talking, alt-right can refer to very extreme white nationalists on 4 chan’s /pol/board, or just anybody who plans to vote for Trump. [...].”

(Reddit gebruiker, 2016, 16 september)

Deze beschrijving belicht drie belangrijke elementen: de uiteenlopende idealen, Alt-Right als ongeorganiseerd label en het virtuele landschap.

1) Uiteenlopende idealen. De Alt-Right representeert geen specifieke ideologie, maar een spectrum van ideeën en denkstromingen. Deze variëren van Donald Trump aanhangers tot aanhangers van het neonazisme (Reddit, 2016). Reeds overlappende idealen zijn anti-immigratie en nationalisme.

De Alt-Right onderscheidt zich van rechts- en conservatieve politieke bewegingen door een ‘politiek incorrect’ alternatief te bieden. Kortom, het Alt-Right landschap is qua denkbeelden erg divers. Een belangrijke kanttekening is dat aanhangers binnen de Alt-Right elkaars denkbeelden alsnog kunnen afkeuren.

2) Alt-Right als ongeorganiseerd label. Zodra men spreekt over de aanhangers van de Alt-Right als leden, moet dit niet letterlijk worden opgevat. Het is namelijk geen organisatie. De Alt-Right is een verzamelnaam voor verschillende denkbeelden, met als gevolg dat dat diens zelfverkleerde aanhangers uiteenlopende motivaties hebben en andere doelen nastreven. De één beschouwt het als een uitdrukking van diens politieke identiteit, de ander associeert de Alt-Right met een gemeenschap waarin men *memes* met elkaar deelt (Reddit, 2016). De heterogene aard van de Alt-Right beperkt de mogelijkheid om de aanhangers te mobiliseren en te organiseren als één collectieve beweging. Daarom spreek ik over de Alt-Right als een label.

3) Virtuele omgeving. Dit brengt ons op het derde punt, namelijk de online omgeving waarin de Alt-Right zich kenbaar maakt. Er is veel diversiteit onder Alt-Right aanhangers op het gebied van idealen, motieven en doeleinden. De Alt-Right paraplu representeert menigmaal stromingen en biedt diverse niches wereldwijd de mogelijkheid om in contact te komen. De Alt-Right heeft dan ook een brede internationale aanhang (Lyons, 2017). Internetfora bieden individuen de mogelijkheid om in een online omgeving samen te komen, ongeacht de tijd- en locatieverschillen (Baym, 2015). Op die manier ontstaan er onder het Alt-Right label los gevormde sociale netwerken, beter bekend als virtuele gemeenschappen (Baym, 2015).

2.2 Anonimiteit en Virtuele Gemeenschappen

Een gemeenschap is een menselijk collectief waar de leden het bestaan van de groep en hun lidmaatschap erkennen (Jenkins, 2014, p. 10). In een virtuele omgeving ligt de nadruk van een gemeenschap op de gedeelde cultuur (De Koster & Houtman, 2008). Deze cultuur draagt bij aan het groepsgevoel tussen de leden, het fundament van een cybernetwerk (Blanchard & Markus, 2004). Virtuele gemeenschappen zijn namelijk *imagined* (Feenberg & Bakardjieva, 2004). *Imagined* verwijst naar de anonimiteit van groepsleden (Anderson, 2006). Digitale media stellen iedereen met toegang tot het wereldwijde web in staat om online te participeren (Baym, 2015). Des te groter het ledenaantal van een groep, des te kleiner de kans dat deze elkaar op persoonlijk niveau leren kennen. Niettemin is er sprake van een gemeenschap: wegens het groepsgevoel vertrouwen leden op de aanwezigheid en lidmaatschap van andere leden, zonder elkaar te kennen (Anderson, 2006). Dit groepsgevoel uit zich in de vorm van overeenkomstige gewoontes en gedragingen die voortvloeien uit een gedeelde cultuur (Blanchard & Markus, 2004).

4chan en 8kun vormen de virtuele thuishavens voor diverse Alt-Right gemeenschappen (Nagle, 2017). Gebruikers kunnen op de verschillende sub-fora van de websites afbeeldingen, berichten en

reacties plaatsen over elk denkbaar onderwerp (Chen, 2012). Omdat registratie geen vereiste is om te participeren, verwijzen de gebruikers van de websites naar elkaar als ‘*anons.*’ Dit is een afkorting van de Engelse term voor anoniem (Nagle, 2017). 4chan speelt een dominante rol in de totstandkoming van de hedendaagse mainstream internetcultuur (Chen, 2012; Nagle, 2017). Een *meme* is een populair berichtformaat die de gebruikers toepassen. Een internet-meme verwijst naar een afbeelding, tekst of audiovisueel concept dikwijls van humoristische aard die populariteit behaalt doordat men deze online veelvuldig deelt (Davison, 2012, p. 122). Een voorbeeld hiervan is de associatie van het internet met kattenfilmpjes. Deze meme vindt haar oorsprong op 4chan, waar gebruikers het publiceren en delen van dergelijke memes populariseerden (Nagle, 2017, p. 17).

De anonimiteit cultiveert echter een atmosfeer waar gebruikers zich vrij voelen om naast kattenvideo’s ook meer duistere gedachtes te verkondigen (Nagle, 2017, p. 17). Het 4chan sub-forum / b / is berucht om de berichten van expliciet gewelddadige, perverse, racistische en seksistische aard die er circuleren (Glaser, 2019). Hetzelfde sub-forum heeft een geschiedenis met de verspreiding van kinderpornografie. Sinds dit aan het licht is gekomen, hanteert 4chan meer strikte regels omtrent het plaatsen van berichten (Nagle, 2017, pp. 17-28). Het platform 8kun lanceerde in 2013 als reactie op de nieuwe gedragsregels van 4chan. De website ontving destijds de naam 8chan en was anti-censuur (Bouma, 2019). Voorafgaand aan hun aanslagen publiceerden de schutters van Poway en El Paso hun manifesten op 8kun (Glaser, 2019). Ook de schutter van Christchurch is in verband gebracht met zowel 4chan als 8kun. Moderatoren van de websites 4chan en 8kun verwijderden berichten die de inhoud van deze manifesten delen. Desalniettemin circuleren er tot op de dag van vandaag kopieën van *The Great Replacement*, *An Open Letter* en *The Inconvenient Truth* op beide websites (Glaser, 2019; Heck & Wassens, 2019).

Internetgebruikers die online hun steun betuigen aan rechts-extremistische schutters is niet een nieuw fenomeen. In 2011 vonden er twee aanslagen plaats in de hoofdstad van Noorwegen. 77 mensen kwamen hier om het leven (Berntzen & Sandberg, 2014). De dader handelde vanuit anti-islamitische, antifeministische, neoconservatieve en witsuperieure denkbeelden (Turner-Graham, 2014). Sympathisanten wereldwijd brachten na de aanslagen online hun stem uit ten gunste van de Oslo-schutter en bestempelden hem als inspiratiebron (Turner-Graham, 2014). De schutter van Christchurch verwijst in zijn manifest naar de schutter en schrijft dat deze een voorbeeldfunctie vervult (*The Great Replacement*, 2019).

2.3 Rechts-Extremisme en Lone Wolf Terrorisme

Internationale berichtgeving over de aanslag verwees naar de schutter van Oslo als lone wolf (Berntzen & Sandberg, 2014; Turner-Graham, 2014). In een poging om het gedrag van de aanslagpleger te verklaren, werd het imago van een ‘verwarde eenling’ gecreëerd. Nieuwsmedia stelden dat de Oslo-schutter geestelijk niet in orde was, en beweerden dat hij vanuit een geïsoleerde positie handelde

(Berntzen & Sandberg, 2014). In 2012 concludeerden de psychiaters die betrokken waren bij de zaak dat de aanslagpleger een narcistische persoonlijkheidsstoornis heeft. Ze stelden dat deze stoornis niet de belangrijkste reden van de aanslag was. De Noorse rechter sloot zich hierbij aan waardoor de Oslo-schutter toerekeningsvatbaar werd bevonden (Van Hintum, 2019).

Kwantitatief onderzoek naar de karakteristieken van rechts-extremistische misdadplegers toont aan dat deze groep ten opzichte van links-extremisten en jihadisten frequenter optreden binnen een organisatie (Chermak, Gruenewald & Freilich, 2013). Dergelijke organisaties ontplooiden zich gedurende de 21^e eeuw tot organisaties zonder leider. Rechts-extremistische aanslagplegers zouden vergeleken met de andere twee groepen minder vaak lone wolf aanslagen plegen. Daarnaast kampen rechts-extremisten vaker met mentale problemen (Chermak, Gruenewald & Freilich, 2013).

Berntzen en Sandberg (2014) betogen dat zowel academici als journalisten onterecht aannemen dat een lone wolf geïsoleerd is. Deze aanname zou voortkomen uit een misinterpretatie van de zelfstandigheid en psychologische toestand van een lone wolf (Berntzen & Sandberg, 2014). In hun onderzoek exploreren ze het concept van lone wolf terrorisme in relatie tot de rechts-extremistische Oslo-schutter (Berntzen & Sandberg, 2014). Het manifest getiteld '*2083 – A European Declaration of Independence*' staat in hun onderzoek centraal (Berntzen & Sandberg, 2014). Dit manifest publiceerde de schutter van Oslo voorafgaand aan zijn aanslagen op diverse internetwebsites. Berntzen en Sandberg (2014) voerden een retorische vergelijking uit tussen het manifest en het narratief van de anti-Islam beweging in Noorwegen.

De anti-Islam beweging zou een tweezijdig, ietwat inconsistent narratief verkondigen (Berntzen & Sandberg, 2014). Enerzijds beelden aanhangers de Islam af als vijand en een dreiging voor het Westen. Anderzijds benadrukt de beweging het belang van democratische en vreedzame oppositie (Berntzen & Sandberg, 2014, p. 766). Naar aanleiding van de narratieve vergelijking stelt het onderzoek dat er sprake is van grote ideologische overlap tussen het manifest en het haatdragende discours binnen de anti-Islam beweging (Berntzen & Sandberg, 2014). Hoewel de anti-Islam beweging een tweezijdige narratief verkondigt, liet de Oslo-schutter zich louter leiden door de haatspraak. Berntzen en Sandberg (2014) concluderen dat een lone wolf ondanks de fysieke isolatie nooit volledig alleen is. Eenling actoren zouden handelen binnen een bestaand discours en hun ideeën ontleen aan een grotere sociale beweging (Berntzen & Sandberg, 2014).

Sinds de aanslagen gepleegd door de Oslo-schutter vertonen terroristen wereldwijd *copycat*-gedrag, waaronder de schutter van Christchurch (Turner-Graham, 2014; Houthuijs, 2019). Deze maakt in zijn manifest expliciete verwijzingen naar de Oslo-schutter (Houthuijs, 2019). De schutters van Poway en El Paso betuigen op hun beurt steun aan de Christchurch-schutter in hun eigen manifesten (Luckerhof, 2019). Tot op heden delen sympathisanten binnen Alt-Right sub-fora van 4chan en 8kun kopieën van de manifesten van de drie terroristen. Alle drie de teksten moedigen de auteurs de lezer aan om eveneens *copycat*-gedrag te vertonen (Glaser, 2019; Bouma, 2019; NOS, 2019c).

De overeenkomsten tussen de aanslagen en de nalatenschap van de auteurs op de websites 4chan en 8kun suggereren de aanwezigheid van een imagined online gemeenschap. Indien de schutters een overeenkomstig groepsgevoel ervaren, zou dit mogelijk betekenen dat zij tezamen deel uitmaken van een groter discours. Dat zou in tegenstelling zijn met de aanname dat ze als lone wolves louter inspiratie putten uit een groter discours. Dit eindwerkstuk bouwt voort op de bevindingen van Berntzen en Sandberg (2014). Hun onderzoek vergelijkt het manifest van de Oslo-schutter met het narratief verkondigd door een grotere sociale beweging, met als conclusie dat de schutter inspiratie put uit deze beweging (Berntzen & Sandberg, 2014). In dit onderzoek vergelijk ik de manifesten van de Christchurch-, Poway- en El Paso-schutter met elkaar. In deze vergelijking staat identiteit centraal.

2.4 Zelfidentificatie en Toegeschreven Identiteit

Identiteit draait om de vraag ‘wie of wat ben jij?’ (Demmers, 2016, p. 22). Identiteit is een tweezijdig begrip: de term impliceert enerzijds de uniekheid van een individu en anderzijds diens overeenkomsten met anderen (Demmers, 2016, pp. 21-22). Persoonlijke identiteit vormt het antwoord op de hierboven gestelde vraag. Het is de som van waargenomen eigenschappen en attributen waar iemand over beschikt die diegene uniek maakt. Sociale identiteit draait om de relatie die een persoon heeft met zijn of haar omgeving. Oftewel, het bewustzijn tot welke groepen in de maatschappij een persoon wel of niet behoort (Jenkins, 2014). Sociale identiteit is daarom per definitie distinctief. Demmers (2016) beschrijft sociale identiteit door middel van de woorden: “we zijn wat we niet zijn” (p. 23). Atheïstisch dus niet religieus; vrouwelijk dus niet mannelijk.

Kortom, zelfidentificatie benadrukt de unieke wijze waarop een individu overeenkomt met anderen (Jenkins, 2014, p. 102). Identiteiten schrijven we niet alleen aan onszelf toe. Men schrijft deze ook aan elkaar toe. Dit is het proces van categorisatie (Jenkins, 2014). Dit is een complex proces dat voortdurend plaatsvindt. Categorisatie stelt een persoon in staat om de wereld om zich heen beter te begrijpen (Jenkins, 2014). Toegeschreven identiteiten kunnen sturend zijn in de verwachtingen die mensen van elkaar hebben. Een individu vooraan het klaslokaal kan de identiteit van docent toegeschreven krijgen. Dit draagt de verwachting met zich mee dat de persoon in kwestie les zal geven. Deze verwachting beïnvloedt de manier waarop men de docent behandelt: een student vertoont ander gedrag naar een docent dan naar een ouder. Context speelt hier een belangrijke rol. Mensen bezitten namelijk over meerdere identiteiten. Afhankelijk van de context waarin een persoon zich bevindt, wordt een bepaalde identiteit relevant gemaakt (Jenkins, 2014). Voor het klaslokaal kan de identiteit van docent naar boven komen, maar wegvallen zodra de persoon het huis betreedt als moeder (Demmers, 2016).

Wie we zijn, wordt dus bepaald door zelfidentificatie en de identiteit die anderen ons toeschrijven (Jenkins, 2014; Demmers, 2016). Sociale identiteiten kunnen namelijk impact hebben op de manier waarop iemand behandelt, en het gedrag dat anderen van jou verwachten (Jenkins, 2014;

Demmers, 2016). Sociale identificatie is echter niet bepalend voor het gedrag dat iemand vertoont. Sociale categorieën vormen geen blauwdruk en identiteit voorspeelt geen gedrag. Het biedt daarentegen wel een richtlijn om de wereld om ons heen te begrijpen (Jenkins, 2014).

2.5 Essentialisme en Sociaal-Constructivisme

Identiteiten zijn dynamisch: mensen hebben meerdere identiteiten die gedurende de tijd kunnen veranderen (Demmers, 2016). Echter, bepaalde sociale identiteiten worden in het hedendaagse leven als onveranderlijk beschouwt. Het betreft de zogenoemde ‘primaire identiteiten’: gender, etniciteit en nationaliteit. De dominante kijk op sociale identiteit beschouwt deze identiteiten als een ‘natuurlijk’ en aangeboren gegeven (Demmers, 2016, pp. 23-27). De benaming voor deze overtuiging is het essentialisme (Baumann, 1999). Mensen met een lichte huidskleur behoren tot de categorie van het witte ras; het primaire geslachtsorgaan waar je bij geboorte over bezit bepaalt je genderidentiteit; het Jodendom is onlosmakelijk verbonden met een etniciteit en een religie; dit zijn voorbeelden van *everyday primordialism*. Dergelijke alledaagse uitingen reflecteren de essentialistische benadering van identiteit door te spreken over identiteit als onveranderlijk (Baumann, 1999; Fearon & Laitin, 2000).

Reïficatie ligt ten grondslag aan de essentialistische benadering. Dit is het proces waarin men identiteit markeert en als cement ‘verhardt’. Dat wil zeggen dat identiteit wordt behandeld als voorwerp, een onveranderlijk ‘ding’ (Demmers, 2016, p. 29). Berger en Luckmann (1967) beschrijven reïficatie als het behandelen van een menselijk fenomeen als een onveranderlijk en natuurlijk feit, in plaats van een sociaal construct. Dit verslag gaat uit van de sociaal-constructivistische kijk op identiteit. Deze benadering beschouwt identiteit als iets wat je ‘doet’, niet iets wat je ‘hebt’ (Jenkins, 2014). Binnen het academische discours omtrent identiteit is het sociaal-constructivisme de norm. Het essentialisme is echter de norm in het alledaagse leven (Jenkins, 2014; Baumann, 1999).

2.6 Optimal Distinctiveness Theory

Binnen een categorie is er sprake van een waargenomen gedeelde identiteit, tevens bekend als de collectieve identiteit (Jenkins, 2014). Binnen deze categorie is er dus sprake van een gemarkeerde eigenschap of persoonsattribuut die de groepsleden met elkaar in verband brengt. De erkenning van een gemeenschappelijke eigenschap of attribuut gaat gepaard met de differentiatie van mensen die hier niet over bezitten. Wie wij denken te zijn, is namelijk onlosmakelijk verbonden aan wie wij denken dat anderen zijn. In andere woorden, zodra men groepen creëert op basis van een overeenkomst, sluiten zij bij uitstek de mensen uit die niet bezitten over de overeenkomst.

Deze aanname vormt het fundament van de sociale theorie omtrent in- en out-groep (Tajfel, 1978; Turner, 1985). Tajfel en Turner vormen de grondleggers van deze theorie (Leonardelli, Pickett, & Brewer, 2010). Zij stellen dat lidmaatschap tot een bepaalde groep op zichzelf al leidt tot het vooropstellen van de wij-groep ten opzichte van de zij-groep die hierbuiten valt (Tajfel, 1978; Turner,

1985). De optimal distinctiveness theorie geïntroduceerd door Brewer (1991) bouwt voort op de ideeën van Tajfel en Turner (1978; 1985). Deze theorie gaat uit van de menselijke drang om enerzijds geïncorporeerd te worden binnen een groep en anderzijds de buitenstaanders te excluderen door middel van differentiatie (Leonardelli, Pickett, & Brewer, 2010, p. 66). Oftewel, de menselijke drang om een in- en out-group te creëren door middel van categorisatie.

2.7 Onderzoeksvraag

In dit eindwerkstuk onderzoek ik de toepasselijkheid van het concept lone wolf met betrekking op de schutters van Christchurch, Poway en El Paso. Mediaberichtgeving over soortgelijke, fysiek geïsoleerde aanslagen richt zich grotendeels op de psychische toestand van de schutter ter verklaring van het extremisme. De mentale staat van een ‘eenling’ is een relevant punt van aandacht. Echter, een volledige focus hierop kan leiden tot de interpretatie van de desbetreffende schutters in het kader van een lone wolf: eenling actoren onafhankelijk van een organisatie die handelen vanuit een mix van persoonlijke grieven en psychologische problemen (NCTV, 2020, p. 4).

De NCTV (2020) past deze interpretatie toe op de schutter van Christchurch. Deze zou copycat-gedrag aanwakken onder talloze lone wolves wereldwijd, waaronder de schutters van Oslo (2019, één gewonde), Halle (2019, twee doden) en Hanau (2020, tien doden) (De Waard, 2019; Kamphorst, 2020; Naber, 2020). De NCTV (2020) rapporteert dat er grote gelijkenis is tussen deze aanslagen en verklaart dit door te stellen dat lone wolves elkaar inspireren.

De term lone wolf sluit de aanwezigheid van een grotere beweging uit. Deze aanname vertroebeld daarom de mogelijkheid dat de schutters van Christchurch, Poway en El Paso handelen binnen een groter netwerk. Echter, alle drie de schutters zijn in verband gebracht met de websites 4chan en 8kun. Deze websites bezitten over een prominente aanwezigheid van virtuele gemeenschappen onder het Alt-Right label.

Dit onderzoek verkent het concept van collectieve identiteit in relatie tot de schutters van Christchurch, Poway en El Paso. Ik bouw voort op de theorie van Berntzen en Sandberg (2014) door me te richten op de drie rechts-extremistische schutters en het discours waarin zij hun daden plegen. In een comparatieve analyse verken ik de persoonlijke identiteit die de auteurs in hun tekst construeren. Dit doe ik aan de hand van de optimal distinctiveness theorie door mij te richten op de wij- en zij-groepen die de auteurs creëren. Ik breng de actoren in de tekst in beeld en de manier waarop deze door de auteurs gerepresenteerd worden. Representatie verwijst naar het identificatie- en categorisatieproces van de auteur. Deze processen worden op talige wijze gereflecteerd door de attributen en eigenschappen die deze aan de actoren toeschrijft. In dit proces beantwoord ik de volgende deelvragen:

1. *Welke actoren (individuen, groepen mensen en instituties) benoemt de auteur?*
2. *Welke identiteiten, eigenschappen en attributen schrijft de auteur toe aan de actoren?*
3. *Hoe verhouden de actoren zich in de tekst tot de auteur?*

Na een uiteenzetting van de actoren, representaties en wij- en zij-groepen binnen de teksten, richt ik me op de verschillen en overeenkomsten tussen de drie manifesten. Hier vergelijk ik de resultaten van deel één van mijn analyse. Het doel van de comparatieve analyse is achterhalen in hoeverre de auteurs aan de hand van de genoemde actoren een overeenstemmende identiteit construeren, en er op basis daarvan sprake is van een collectieve groepsidentiteit of niet. De hoofdvraag van het onderzoek luidt:

Wat zijn de verschillen en overeenkomsten tussen de drie manifesten en hun representaties van de actoren?

3. Methodiek

3.1 Benadering

Ter beantwoording van de hoofd- en deelvragen past dit onderzoek een kritische discoursanalyse toe. Het concept discours verwijst naar de taaluitingen van een groep die een gedeelde kijk op de wereld reflecteren (Wodak & Meyer, 2015). Discours heeft een sturende werking in de betekenis die iemand aan de wereld toekent (Purvis & Hunt, 1993). Wodak en Meyer (2015) beschrijven discours als een sociale uiting: een communicatief fenomeen dat tot stand komt door middel van interactie (p. 6). Op die manier draagt discours bij aan de productie, in stand houding en de reproductie van de status quo, en is het tegelijkertijd verantwoordelijk voor de transformatie ervan (Wodak & Meyer, 2015).

De kritische discours analyse richt zich op het blootleggen van het discours ten grondslag aan een sociale uiting, met als streven om mogelijk gepaarde sociale, culturele en politieke ongelijkheden aan de kaak te stellen (Carvalho, 2000). Dit onderzoek richt zich op de verschillen en overeenkomsten tussen de representaties van de actoren in drie verschillende manifesten. Op kwalitatieve wijze bestudeer ik de inhoud van de manifesten. Vervolgens vergelijk ik deze resultaten met elkaar.

Brewer (1991), Carvalho (2008) en KhosraviNik (2010) vormen de theoretische basis van mijn benadering. De opstelling van mijn aanpak is gebaseerd op de tweedelige benadering van Carvalho (2008). Deze benadering bestaat uit een tekstuele en contextuele analyse. Het tekstuele aspect behandelt acht dimensies van betekenisgeving in een tekst. De contextuele analyse richt zich op het discours waarin een tekst zich bevindt (Carvalho, 2008). Deze multidimensionale benadering geformuleerd door Carvalho (2008) buigt zich over journalistieke teksten gepubliceerd in kranten en tijdschriften. Voor mijn analyse behandel ik louter de dimensie gericht op actoren. De richtlijnen binnen deze dimensie zijn afgestemd op actoren in nieuwsartikelen (Carvalho, 2008). Om de actoranalyse toepasselijk te maken voor mijn onderzoek, utiliseer ik de theorie van KhosraviNik (2010).

Per manifest identificeer ik de personen, groepen en instituties die de auteur benoemt. KhosraviNik (2010) biedt drie richtlijnen voor het systematisch identificeren en analyseren van actoren in een tekst: naamgeving, functie en handelingsvermogen. Naamgeving richt zich op de talige wijze waarop een auteur verwijst naar een actor. Functie heeft betrekking op de rol van de actor in een tekst.

Handelingsvermogen werpt licht op de acties gelinkt aan een actor om te herleiden in hoeverre de desbetreffende actor als actief of passief wordt afgebeeld (KhosraviNik, 2010).

De optimal distinctiveness theorie richt zich op de inherente drang van mensen om geïnccludeerd te worden binnen een in-groep en om de out-groep te excluderen (Brewer, 1991). Na de identificatie en analyse van de actoren, richt ik mij op de wij- en zij-groepen die de auteurs creëren in hun tekst. Deze groepen zijn dynamisch: welke actoren de ‘wij’ en de ‘zij’ groep vormen, verandert per context. In mijn oriëntatieproces van de kritische discours analyse vond ik geen analytisch hulpmiddel in relatie tot groepsvorming en contexten. Daarom heb ik Figuur 1 gecreëerd. Dit Figuur geeft de verhouding tussen actor, groep en context weer. Aan de hand van dit model heb ik op gestructureerde wijze de contexten binnen de teksten geïdentificeerd, en zo de groepsvorming binnen deze contexten in kaart gebracht.

3.2 Onderzoeksmateriaal

Het onderzoeksmateriaal bestaat uit drie manifesten. Het eerste manifest betreft ‘The Great Replacement’ geschreven door de Christchurch-schutter. Het tweede manifest getiteld ‘An Open Letter’ is geschreven door de Poway-schutter en het derde manifest ‘The Inconvenient Truth’ is geschreven door de schutter van El-Paso. Deze manifesten zijn geselecteerd omwille van hun actualiteit en prominente aanwezigheid in Nederlandse nieuwsberichtgeving.

Tekst 1: The Great Replacement. De Christchurch-schutter spreekt in zijn tekst van de etnische en culturele vervanging van het wit-Europese ras. Volgens de auteur heeft deze groep de laagste geboortecijfers ten opzichte van alle andere rassen. Hij richt de aandacht in het specifiek op ‘Islamieten’. Deze groep zou de hoogste geboorteaantallen in de wereld hebben. Niet alleen is dit slecht voor het milieu, op die manier dragen zij ook bij aan de uitroeiing van het wit-Europese ras, aldus de auteur. De schutter schrijft dat hij de toekomst van het witte ras wil verzekeren door zich te verzetten tegen immigranten en ‘anti-witte mensen,’ en roept de lezer op om in zijn voetsporen te treden. In een vraag en antwoord (Q&A) opzet beantwoordt de Christchurch-schutter vragen die hij verwacht te krijgen van de lezer.

Tekst 2: An Open Letter. De tekst reflecteert de overtuiging van de Poway-schutter dat de Joodse bevolking grote groepen mensen in bedwang houdt. Hij schrijft dat Joden collectief het doel nastreven om het wit-Europese ras uit te roeien en overige groepen mensen tot slaaf te maken. Gedurende de tekst beschrijft de schutter de misdaden waar Joden zich schuldig aan zouden bevinden. Hij schrijft over de misère van christenen en wit-Europese mensen veroorzaakt door de Joodse bevolkingsgroep. In de tekst staat een bekentenis van de auteur dat hij zich schuldig bevindt aan de brandstichting van een moskee in zijn stad. Hij moedigt de lezer aan om soortgelijk gedrag te vertonen. De Poway-schutter eindigt zijn manifest met een Q&A.

Tekst 3: The Inconvenient Truth. De El Paso-schutter beschrijft de gevaren van de driehoeksverhouding tussen Hispanics, Democraten en Republikeinen en corporaties. Bedrijven zouden

profiteren van het goedkope werk dat de Hispanics verrichten, met werkeloosheid onder de Amerikaanse bevolking als gevolg. Republikeinen steunen op hun beurt de bedrijven. Democraten zouden vervolgens immigranten gebruiken als instrument om politieke macht te behalen. De schutter schrijft dat de hoge geboortecijfers van Hispanics resulteren in het uitsterven van de wit-Europese etniciteit en cultuur. De El Paso-schutter zegt in zijn manifest dat hij het mensenaantal dat bijdraagt aan de uitputting van Amerikaanse grondstoffen wil verminderen. Zijn aanslag zou de boodschap dragen dat ‘niet-Amerikanen’ moeten vertrekken uit de Verenigde Staten.

3.3 Operationalisering

3.3.1 *Tekstueel Niveau*

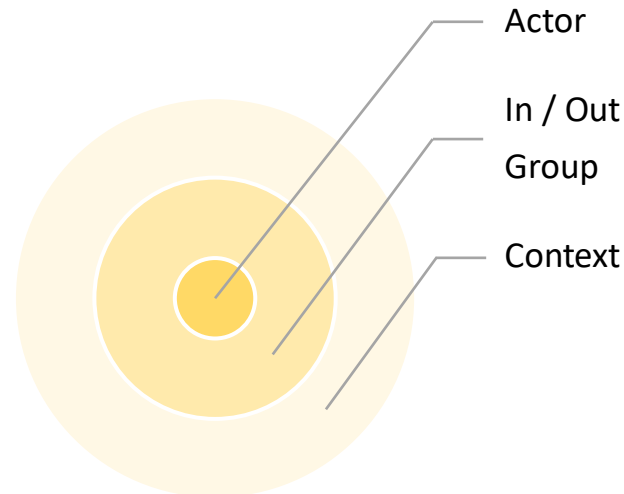
Per manifest analyseer ik op systematische wijze de actoren. Na een grondige oriëntatie van de tekst, identificeer en noteer ik de referenten gekoppeld aan een entiteit. Tijdens dit proces houd ik rekening met afwijkende referenten die verwijzen naar dezelfde entiteit. In het filterproces verwijder ik hypothetische actoren en onbepaalde naamwoorden. Omdat ik me in dit onderzoek richt op de woorden van de desbetreffende auteurs, laat ik citaten eveneens buiten beschouwing. Dit heeft betrekking op de diverse Bijbelpassages in *An Open Letter* en twee gedichten in *The Great Replacement*. Indien mogelijk cluster ik bepaalde actoren. Dit doe ik op basis van een waargenomen gedeelde identiteit, eigenschap of attribuut die de auteur consistent markeert – ongeacht de context waarin de actoren zich bevinden.

Vervolgens richt ik mij op de representaties van de actoren. Hier houd ik rekening met de manier waarop de entiteit wordt beschreven, de activiteit waaraan deze is gekoppeld en de reden waarom de actor genoemd wordt (KhosraviNik, 2010). Gedurende dit proces herken en beschrijf ik de grenzen die de auteur stelt ter constructie van een ‘wij’ en een ‘zij’ groep. Figuur 1 geeft de relatie tussen context en groepsvorming weer: de context waarin een actor besproken wordt, is bepalend voor de groep waarin de actor zich bevindt. In mijn analyse behandel ik drie functies van de actoren: bijdragen aan de constructie van de persoonlijke identiteit van de auteur, oftewel de constructie van de ‘ik’-identiteit; bijdragen aan de constructie van de wij-groep; en bijdragen aan de constructie van de zij-groep. Mijn benadering binnen de tekstuele analyse reflecteert de drie deelvragen van dit eindwerkstuk. Op descriptieve wijze beantwoord ik deze deelvragen gedurende de analyse in lopende tekstvorm.

3.3.2 *Contextueel Niveau*

Gedurende de contextuele analyse construeer ik een antwoord op de hoofdvraag. Aan de hand van de resultaten en analyse op tekstueel niveau vergelijk ik de representaties van de actoren en de wij- en zij-groepen in de manifesten. Dit doe ik door de uitkomsten van de tekstuele analyse met elkaar te vergelijken. Daarnaast richt ik mij op de thema’s waarbinnen de actoren besproken worden, en in hoeverre hier sprake is van overlap. Tot slot richt ik me op de persoonlijke identiteit geconstrueerd door

de drie auteurs. Op basis van de optimal distinctiveness theorie creëer ik een uiteenzetting van de identiteitsconstructies van de schutters. Dit doe ik aan de hand van de toegeschreven identiteit, de geconstrueerde wij-groepen en aan de hand van de zij-groepen waar de auteurs zich van distantiëren.

Figuur 1. De context waarin een actor ter sprake valt bepaalt tot welke groep deze behoort

3.4 Zelfpositionering

Tijdens de analyse staat het beschrijven en begrijpen van de woorden van de auteurs centraal. Het betekenisgevingproces richt zich op de interpretatie van zowel de tekst als sub-tekst (Segers, 2011). Tekst verwijst naar de letterlijke betekenis van woorden en zinnen. Sub-tekst verwijst naar de impliciete betekenis van deze woorden en zinnen (Seger, 2011, pp. 2-3). Tijdens mijn analyse interpreteer ik de teksten aan de hand van het theoretisch kader en mijn persoonlijke referentiekader. In dit proces van betekenisgeving streef ik naar objectiviteit. Daarom is het van belang dat ik bewust ben van en transparant ben over mijn standplaatsgebondenheid en het discours ten grondslag aan mijn referentiekader.

Ik ben Nederlandse, identificeer me als vrouw en heb een getinte huidskleur. Deze identiteiten dragen bij aan de positie die ik inneem ten opzichte van de schutters en hun manifesten. In de drie de teksten verwijzen de auteurs naar de concepten nationaliteit en etniciteit. Alvorens de analyse van start ging, nam ik een defensieve positie aan. Nieuwsberichtgeving omtrent de drie schutters sprak namelijk van 'witte nationalist'. Dit stuurde mijn verwachting waardoor ik aannam dat de focus van de identiteitsconstructies zou liggen op etniciteit, ten nadele van mensen met onder andere mijn huidskleur. Dit is echter niet het geval. Hoewel het een grote rol speelt, baseren de auteurs de wij- en zij-groepen niet louter op etniciteit. Anderzijds biedt mijn positie ten opzichte van de auteurs mij een kritische blik, waar ik bepaalde ongelijkheden snel kan herkennen en benoemen.

Nationaliteit speelde een grote rol tijdens mijn de analyse. De schutter van Christchurch is een Australiër en de overige twee schutters zijn Amerikaans. Naar aanleiding van diverse sociaalpolitieke verwijzingen in de manifesten heb ik me meermaals moeten verdiepen in de Amerikaanse cultuur en geschiedenis. Bijvoorbeeld in relatie tot etniciteit, hier ondervond ik dat discours een grote rol speelt in het interpretatieproces. Naar mijn beleving verschilt de Amerikaanse benadering van ‘ras’ en etniciteit vergeleken met Nederland, in het specifiek de normen waarmee ik ben opgegroeid.

Het afbakenen van ‘Afro-Amerikanen,’ ‘Hispanics’ en ‘Native-Amerikanen’ zijn voorbeelden van identiteitsmarkeringen die mij opvielen. Een benaming als ‘Afro-Nederlander’ zou in Nederland buiten de norm vallen. Met een gebrek aan historische kennis zou ik geneigd kunnen zijn om deze taaluitingen te wijten aan de auteur en zijn intentie om dergelijke groepen mensen als ‘anders’ af te schilderen. Hoewel ik dit argument in zekere mate kan onderbouwen, is het te kort door de bocht. Categorieën en naamgevingen zoals Afro-Amerikaans en Native-Amerikaans komen voort uit de beknopte Amerikaanse geschiedenis van slavernij, kolonialisme en de burgerrechtenbeweging. Beide benamingen zijn ontstaan ter bekrachtiging van de desbetreffende groepen (Martin, 1991). Namen en categorieën gerelateerd aan etniciteit zijn tot op heden een gevoelig onderwerp in de Verenigde Staten, een debat wiens oorsprong diepgeworteld is in de Amerikaanse geschiedenis. Ik noem dit ter illustratie van de sturende werking van mijn referentiekader, en hoe ik door een gebrek aan genuanceerde kennis foutieve interpretaties kan maken.

Tot slot zijn *The Great Replacement* en *An Open Letter* doordrenkt met culturele verwijzingen naar het internet. Buiten dit onderzoek om heb ik veel ervaring met verschillende virtuele gemeenschappen op platformen zoals YouTube en Reddit. Daarom was ik op de hoogte van meerdere verwijzingen in de manifesten. Inhoudelijk zijn rechts-extremistische gemeenschappen op fora zoals 4chan en 8kun voor mij echter onbekend terrein. Ondanks de aanvullende literatuur die ik heb opgezocht over dit onderwerp, blijft de mogelijkheid bestaan dat er verwijzingen zijn die ik niet heb opgepikt.

3.5 Reïfificatie van Identiteit

Voorafgaand aan de resultaten en analyse wil ik het volgende benoemen. In de analyse van de drie manifesten benader ik het concept van in- en out-groepen als een statisch gegeven dat op systematische wijze geïdentificeerd kan worden. Ik wil graag de kanttekening plaatsen dat in- en out-groepen abstract en dynamisch zijn. Ze veranderen, afhankelijk van verschillende factoren waaronder context en tijd (Jenkins, 2014). Context speelt een rol in mijn analyse. Tijd daarentegen niet. De drie manifesten zijn een momentopname. Ten eerste wil ik vaststellen dat hoewel ik er een poging toe waag deze te herkennen en onder woorden te brengen, in- en out-groepen geen duidelijke grenzen hoeven te hebben. Ten tweede wil ik benoemen dat omdat de manifesten een momentopname zijn, de auteurs van mening kunnen zijn veranderd omtrent de groepen in de tekst.

Tijdens mijn analyse verwijs ik naar de actoren die de auteurs bespreken. In alle drie de manifesten refereert de auteur naar groepen mensen aan de hand van een waargenomen gedeelde identiteit. Zo spreekt de El Paso schutter over ‘negers’ en ‘Joden,’ en de Poway schutter over ‘Hispanics.’ In mijn analyse spiegel ik de generaliserende wijze waarop de auteurs spreken over groepen mensen. Door de reproductie van dergelijke informatie, verwickel ik mijzelf in everyday primordialism (Fearon & Laitin, 2000). Zoals genoemd in het theoretisch kader beschouw ik identiteit als dynamisch, en ga ik uit van een sociaal-constructivistisch perspectief (Jenkins, 2014). Daarom wil ik benoemen en erkennen dat mijn benadering van identiteit in de analyse desalniettemin het proces van reïficatie weergeeft (Baumann, 1999).

4. Resultaten

4.1 Actoren

Tabellen 1, 2 en 3 (zie Bijlagen) geven de actoren en actorclusters in *The Great Replacement*, *An Open Letter* en *The Inconvenient Truth* op alfabetische volgorde weer. Aan de linkerzijde van de tabel staat de alomvattende titel van een actor of actorcluster. Deze benaming kan afwijken van de benaming(en) gebruikt door de auteur in de originele tekst. Bijvoorbeeld de actorgroep ‘Arabieren’ in Tabel 2. De originele verwijzing was ‘*sandniggers*’. Indien mogelijk heb ik de verwijzingen vertaald naar het Nederlands. In sommige gevallen gebruik ik een synoniem of beschrijving in plaats van een letterlijke vertaling. Dit is ter verduidelijking, of in het geval van het actorcluster Arabieren prefereer ik het gebruik van meer neutrale verwijzwoorden in de lopende tekst.

De rechter kolom van de tabel bevat een toelichting van de actorentiteiten. Deze toelichting heeft louter betrekking op de actorclusters. De toelichting bestaat uit de losse entiteiten die tezamen de actorcluster vormen. Het actorcluster Arabieren bestaat uit ‘zandnegers,’ moslims en terroristen (zie Tabel 2). Deze termen zijn geen synoniemen: de logica ten grondslag aan het cluster is dat de auteur deze entiteiten dusdanig gelijkwaardig behandelt in de tekst ondanks dat hij verschil tussen de entiteiten markeert. In dit geval betekent het dat de Poway-schutter van mening is dat niet alle ‘zandnegers’ terroristen zijn, echter dat alle terroristen per definitie een ‘zandneger’ zijn. Hetzelfde geldt voor moslims. De rechterkolom bestaat dus uit entiteiten die op bepaalde wijze van elkaar verschillen, maar in de tekst consistent op dezelfde manier gecategoriseerd worden door de auteur.

De rechterkolom geeft relevante informatie over de schutters weer en de groepen mensen die zij impliciet in de tekst clusteren. Bijvoorbeeld de verwijzing van de Poway-schutter naar ‘terroristen,’ en dat hij deze onlosmakelijk verbonden ziet met Arabieren en niet met andere groepen mensen. Omdat de rechterkolom informatie vrijgeeft over de betekenis die de auteurs toekennen aan groepen mensen, heb ik daar wel voor gekozen om benamingen te includeren die zo goed mogelijk met het origineel overeenkomen.

4.2 Contexten

Binnen verschillende contexten construeren de auteurs een in- en een out-groep (zie Figuur 1). De auteur van het desbetreffende manifest maakt per uitstek zelf deel uit van de door hem geconstrueerde wij-groep. De zij-groep en de identiteiten, eigenschappen en attributen die de auteur binnen deze groepen markeert, zijn elementen die de wij-groep niet heeft. Gedurende *The Great Replacement* en *An Open Letter* bespreken de schutters diverse actoren en actorclusters met als functie de constructie van een persoonlijke identiteit. Dit bespreek ik in de constructie van de ‘ik-identiteit’. *The Inconvenient Truth* is de enige tekst waarin de auteur niet expliciet een ‘ik-identiteit’ creëert buiten de constructie van wij- en zij-groepen om. Aan de hand van directe citaten uit de teksten, bespreek ik de actoren, contexten en identiteitsconstructies. Deze citaten zijn direct overgenomen uit de originele manifesten; taalfouten heb ik niet aangepast.

5. Tekstuele Analyse

5.1 The Great Replacement

5.1.1 Constructie van de ik-identiteit

“I am just a regular White man, from a regular family. Who decided to take a stand to ensure a future for my people” (p. 4). De eerste persoonlijke informatie die de Christchurch-schutter in zijn manifest deelt, is dat hij een gewone, witte man is. Dit is een bewuste keuze. In zijn manifest deelt de schutter zijn angst voor de ‘grote vervanging’ van het wit-Europese ras. Hij schrijft over verschillende actoren die bijdragen aan de vervaging van ‘zijn ras’, en maakt grote claims over groepen mensen waaronder politici en staatsoverheden. Hij maakt gebruik van Wikipedia bronvermeldingen en vertelt dat hij zijn aanslagen ruim twee jaar van tevoren gepland had. Hij zegt tijd en moeite in zijn manifest te hebben gestoken. Om te voorkomen dat mensen zijn boodschap niet serieus zullen nemen en hem afschilderen als een ‘gek,’ benadrukt hij zijn alledaagsheid. Tot op zekere hoogte bereidt de schutter de lezer voor op hetgeen wat er gaat komen. Het manifest bevat namelijk veel expliciet gewelddadige uitingen:

“I would like to send a message to the perpetrators [actorcluster Islamiëten] of these attacks, and their families. You will hang. If you are released we will find you and kill you, if you are in prison we will reach you there, if you try to hide these rapist scum we will kill you as well. For the disgrace you have heaped upon the European people and the distress you have caused to European women, you will die.” (p. 39)

De schutter is bewust van de mogelijkheid dat de lezer zijn boodschap achter dergelijke uitspraken niet serieus zal nemen en deze uitspraken vervolgens zal beschouwen als een teken van mentale instabiliteit.

Door zijn manifest te beginnen met de constructie van een ‘gewone persoonsidentiteit, dient hij de lezer als het ware een bril toe: de schutter wil dat zijn tekst gelezen wordt vanuit de aanname dat hij een ‘normaal’ persoon is. Op deze manier hoopt de schutter serieus te worden genomen. Dezelfde tactiek past de schutter gedurende de tekst toe door een schijnbeeld van vredelievendheid te creëren:

“I wish the different peoples of their world all the best regardless of their ethnicity, race, culture of faith and that they live in peace and prosperity, amongst their own people, practicing their own traditions, in their own nations. But, if those same people seek to come to my peoples lands, replace my people, subjugate my people, make war upon on my people, ,hen I shall be forced to fight them, and hold nothing in reserve.” (p. 14)

De auteur stelt dat hij iedereen het beste wenst, ongeacht etniciteit, cultuur en religie. Hij trekt de grens echter bij mensen die volgens hem niet tot hetzelfde ‘ras’ behoren en een dreiging voor hem en ‘zijn volk’ vormen. Er is sprake van everyday primordialism, waar de auteur spreekt over het bestaan van raciale en etnische verschillen (Fearon & Laitin, 2000). De auteur claimt dat identiteit er niet toe leidt dat hij iemand veracht. Het gedrag dat iemand vertoont zou bepalen hoe de schutter over diegene denkt. Hiermee creëert de schutter dus een rechtvaardig en rationeel beeld van zichzelf. De gewelddadige uitspraken rondom het actorcluster Islamiëten op pagina 39 zouden dus gegrond.

Ik bestempel dit beeld als schijn, omdat de auteur in zijn tekst consistent gedrag koppelt aan identiteit. *“These greed filled bastards expect to replace our people with a race of low intellect, low agency, muddled, muddied masses just so their own wealth and power can increase”* (p. 55). In dit citaat beschuldigt de auteur het actorcluster kapitalisten (zie Tabel 1) ervan dat zij pro-immigratie zijn, tot het punt dat zij het wit-Europese ras willen vervangen voor niet-witte mensen. Deze niet-witte mensen beschrijft de auteur als dom, passief en verward. Hij spreekt zelf al van ‘massa’s’. Hierdoor erkent hij dat hij op generaliserende wijze uitspraken maakt over deze grote wereldbevolkingsgroep. Dit doet hij door expliciet zijn aanname te delen dat hij hen beschouwt als een massa, oftewel een homogene groepen. Doordat de auteur de genoemde eigenschappen direct koppelt aan alle niet-witte mensen, suggereert hij dat witte mensen deze eigenschappen niet hebben. Ergo, hij verklaart de genoemde eigenschappen aan de hand van de raciale identiteit van niet-witte mensen. De schutter claimt mensen te beoordelen op gedrag en niet op identiteit. Dit staat echter in contrast met zijn essentialistische aanname dat ras onlosmakelijk verbonden is met personeigenschappen en gedrag. Hieruit blijkt dat de schutter wel degelijk mensen behandelt omwille van hun sociale identiteit (Jenkins, 2014).

Virtuele Identiteit

“You are a bigot, racist, xenophobe, islamophobe, nazi, fascist!” (p. 24). De Christchurch-schutter reageert in zijn manifest op vragen en opmerkingen die hij verwacht te krijgen van de lezer. Het bovenste citaat heeft betrekking op identiteitsvorming: de auteur houdt rekening met de mogelijkheid dat hij op

die manier gezien kan worden. Naar aanleiding van deze opmerking vertelt de schutter dat hij een voormalig *Navy Seal* van het marinierscorps is. Hij vervolgt door te stellen dat hij als *sniper* in het Amerikaanse leger deel heeft genomen aan meerdere Al Qaida missies. De schutter spreekt de lezer op dreigende wijze toe:

“You think you can get away with saying that shit to me over the Internet? Think again, fucker. As we speak I am contacting my secret network of spies across the USA and your IP is being traced right now so you better prepare for the storm, maggot. The storm that wipes out the pathetic little thing you call your life. You're fucking dead, kid.” (p. 24).

De informatie die de auteur hier geeft, is incorrect. Hij voorziet de lezer opzettelijk van foutieve informatie over zijn leven. Terwijl hij dit doet, incorporeert hij specifieke uitingen in zijn tekst als knipoog naar 4chan. Dit blijkt onder andere uit de *Navy Seal* verwijzing. *Navy Seal* is een populaire 4chan internet-meme (Lorenz, 2019). Het zaaien van verwarring op deze manier is een vorm van *shitposting*: opzettelijk reacties uitlokken bij een groter publiek aan de hand van absurde en ‘ironische’ berichten (Chen, 2012). Dergelijke grappen zijn opzettelijk willekeurig en sarcastisch van aard, met de functie om afgunst en shock op te wekken bij mensen die onbekend zijn met de *inside joke*. Shitposts zijn erg populair onder gebruikers van de websites 4chan en 8kun (Glaser, 2019).

De grap die de auteur hier maakt, heeft een symbolische functie. Een *insider* is op de hoogte van shitposts en de *Navy Seal* meme. Door hier naar te verwijzen, construeert de schutter zijn virtuele 4chan identiteit. Hij laat kenners van de grap weten dat hij op de hoogte is van de *inside joke*. Door deze grap te includeren, vertrouwt de Christchurch-schutter erop dat er wel degelijk mensen zijn die deze zullen begrijpen. Op die manier laat hij deze groep weten dat hij ‘één van hen is,’ en brengt hij zichzelf met deze groep in verband. De symbolische betekenis is dus een bewijs van zijn lidmaatschap.

Shitpost-humor komt frequent voor in de tekst. Zo schrijft de Christchurch-schutter op sarcastische wijze dat het populaire videospel *Fortnite* hem geleerd heeft om de *floss* te dansen op de lijken van zijn vijanden, en noemt hij Candace Owens zijn grootste inspiratiebron (Edwards, 2019). Owens is een conservatieve, Afro-Amerikaanse activist. Owens heeft in het verleden veel kritiek over zich heen gekregen, onder andere om haar uitspraak dat Afro-Amerikanen een slachtoffermentaliteit hebben (Edwards, 2019). Het tegengeluid was sterk, met name vanuit Afro-Amerikanen. Mogelijk wil de schutter meer ophef creëren door onterecht een zwarte vrouw met zijn terroristische aanslag in verband te brengen.

Kortom, de schutter doet aan de hand van shitposting beroep op een imagined gemeenschap (Anderson, 2006). De auteur vertrouwt er namelijk op dat zijn boodschap herkend zal worden. Deze vorm van humor en de specifieke verwijzingen in het manifest staan in verband met de website 4chan. Hieruit maak ik op dat de schutter een ‘anon’ identiteit construeert, oftewel dat hij een 4chan kenner en gebruiker is.

Etniciteit en Nationaliteit

Gedurende de tekst koppelt de auteur zichzelf aan diverse labels zoals racist, fascist en etno-nationalistische eco-fascist. Deze labels zijn naar eigen zeggen toepasselijk:

“[...] I believe racial differences exist between peoples and they have a great impact on the way we shape our societies. I also believe fertility rates are part of those racial differences and that the immigrants in our lands with high fertility must be forced out to ensure the existence of our race.” “No two different things can ever truly be equal, especially humans. There is no one person equal to any other, not identical twins, not countrymen, not workers within a class group and certainly not those of differing races. Every human is worth only their own value, no more or less. The more diverse a group becomes, the less equal it becomes. Diversity is anathema to equality. One cannot exist with the other.” (pp. 16 en 47)

De schutter benadert etniciteit vanuit een essentialistisch perspectief (Baumann, 1999). Hij reproduceert everyday primordialism door te stellen dat mensen inherent verschillen omwille van hun raciale identiteit (Fearon & Laitin, 2000). Deze verschillen in ras leiden ertoe dat mensen ongelijk zijn. Er is hier sprake van reïficatie, waar de auteur de raciale identiteit van een persoon markeert en relevant maakt. Als onveranderlijk ‘ding’ zou ras volgens de auteur in elke situatie leiden tot de ongelijkheid tussen mensen (Demmers, 2016).

“Just a ordinary White man, 28 years old. Born in Australia to a working class, low income family. My parents are of Scottish, Irish and English stock. I had a regular childhood, without any great issues” (p. 3). Door het benoemen van zijn Schotse, Ierse en Engelse afkomst construeert de auteur zijn etnische en nationale identiteit. Zoals vastgesteld beschouwt de auteur door middel van reïficatie etnische identiteit als een onveranderlijk ‘ding’. Door de nationale identiteit van zijn ouders te noemen, brengt hij zichzelf met hen in verband. Op die manier koppelt hij zichzelf aan een Schotse, Ierse en Engelse afkomst. Tevens zegt hij wit te zijn. Hij koppelt het attribuut van een witte huidskleur aan zijn Europese nationale afkomst. Hier gebeuren dus meerdere dingen. De auteur stelt etniciteit synoniem aan nationaliteit, koppelt het attribuut van een witte huidskleur aan deze etnische en nationale identiteiten en brengt zichzelf ermee in verband, als legitimatie van zijn Europese identiteit.

5.1.2 Constructie van wij- en zij-groepen

Context: Onrecht

“If there is one thing I want you to remember from these writings, its that the birthrates must change. Even if we were to deport all Non-Europeans from our lands tomorrow, the European people would still be spiraling into decay and eventual death” (p. 1). De Christchurch-schutter schrijft dat de geboortecijfers van Europeanen er laag zijn ten opzichte van andere groepen mensen. Eén van de

oorzaken die de auteur benoemt is dat Europeanen hun normen en waarden verliezen. Dit heeft geleid tot de verwoesting van het collectieve streven naar een ‘traditionele familie,’ waardoor de geboortecijfers laag zijn. Dit bespreek ik in de context van ideologie. De auteur zegt dat Europeanen langzamerhand veranderen in een minderheidsbevolkingsgroep. Interraciaal relaties en de hoge geboortecijfers van niet-Europeanen zouden leiden tot de complete uitroeiing van het Europese ras, stelt de Christchurch-schutter. Hij spreekt daarom van een ‘grote vervanging’ van het Europese ras.

“This crisis of mass immigration and sub-replacement fertility is an assault on the European people that, if not combated, will ultimately result in the complete racial and cultural replacement of the European people” (p. 2). De wij-groep bestaat uit Europeanen, wonend in Europa en Europese gebieden (zie actorcluster Tabel 1). Zij zijn slachtoffer van de raciale en culturele vervanging waar de auteur over spreekt. *“The invaders must be removed from European soil, regardless from where they came or when they came. Roma, African, Indian, Turkish, Semitic or other. If they are not of our people, but live in our lands, they must be removed”* (p. 57). De zij-groep bestaat uit de actorclusters niet-witte en niet-Turkse mensen, Turkse mensen en Islamieten die in Europa en Europese gebieden wonen (zie Tabel 1). Deze mensen zijn volgens de definitie van de auteur immigranten. Zoals vastgesteld heeft de auteur de overtuiging dat ‘rassen’ hiërarchisch zijn ingedeeld. Hij vindt dat het wit-Europese ras superieur is ten opzichte van andere rassen. In de context van onrecht is de zij-groep volgens de auteur schuldig aan het vervangen van een superieur ras.

Context: Burgerschap

Deze context richt zich op het onderscheid tussen Europeanen en niet-Europeanen. De auteur heeft een sterke mening over wat het betekent om Europees te zijn: hij koppelt het aan meerdere identiteiten, eigenschappen en attributen. Hij benadert ras, nationaliteit en cultuur vanuit het essentialisme en claimt dat deze identiteiten met elkaar in verband staan en onveranderlijk zijn (Baumann, 1999). Europees verwijst, zoals eerdergenoemd, naar een etnische en nationale identiteit. Om in het bezit te zijn van de Europese nationaliteit moet een persoon ‘etnisch’ Europees zijn, aldus de auteur. Dit zou betekenen dat je een witte huidskleur hebt en een familiestamboom die te traceren is naar Europa. De auteur reïficeert deze elementen door ze te benaderen als een ‘ding’ die je kunt hebben (Demmers, 2016). De wij-groep bestaat dus uit wit-Europese mensen die de schutter bestempelt als een ras.

“The idea that a Frenchmen need not speak the language, share the culture, believe in the same god or even more importantly be ethnically French is ludicrous in the extreme. [...] A Moroccan may never be an Estonian much the same as an Estonian may never be a Moroccan. There are cultural, ethnic and RACIAL differences that makes interchanging one ethnic group with another an impossibility.” [...] “Europe is only Europe because of its combined genetic, cultural and linguistic heritage. When non-Europeans are considered Europe, than there is no Europe at all.” (p. 70)

De Christchurch-schutter koppelt in dit citaat tevens religie en cultuur aan nationale en etnische identiteit. Hij beschrijft identiteit als een statisch gegeven, iets dat onveranderlijk is (Demmers, 2016). Al deze identiteiten zijn volgens de auteur ‘wederzijds inclusief’, dat wil zeggen dat het ene niet bestaat zonder het andere. Op die manier benadert de auteur identiteit als een blauwdruk: de categorie ‘fransman’ zou naast nationaliteit informatie verschaffen over de zogenaamd gedeelde taal, religie, etniciteit en cultuur van diens leden (Jenkins, 2014).

“Australian is a European colony, particularly of British stock and thereby an extension of Europe” (p. 28). De schutter verklaart hier waarom hij zichzelf Europees noemt terwijl hij een Australisch paspoort heeft. Hij beschouwt de continenten Europa, Australië, Noord- en Zuid-Amerika als ‘Europese gebieden’ (zie Europa en Europese gebieden, Tabel 1). Dat houdt in dat hij van mening is dat wit-Europese mensen de inheemse bevolking vormen van deze gebieden. Hij doet dit onder andere door het gebruik van de naamgeving ‘inheemse inwoners’ in relatie tot wit-Europese mensen. Hij spreekt over Europa als de geografische oorsprong en de landen daarbuiten als extensies van Europa. Hij erkent het koloniale verleden van Europa, maar zegt niets over de inheemse volkeren van onder andere Australië, Noord- en Zuid-Amerika. Deze volkeren vormen geen actor in The Great Replacement. *“Australian living in New Zealand is much the same as an Austrian living in Bavaria. They aren’t going to ethnically replace the people, nor change the nations culture. They are the same people, they are the same culture”* (p. 19). De auteur zegt dat wit-Europese mensen bij uitstek geen immigranten kunnen zijn in ‘Europese gebieden’. Dat een individu wit moet zijn om zichzelf Europees te noemen, benadrukt de schutter in het volgende citaat:

“To maintain a population the people must achieve a birthrate that reaches replacement fertility levels. In the Western world this is roughly 2.06 births per woman. [...] There is not a single Western country, not a single white nation, that reaches these levels. Not in Europe, not in the Americas, not in Australia or New Zealand.” (p. 1)

Hij spreekt over Europa en Europese gebieden als ‘witte landen,’ een verwijzing naar haar inwoners die volgens de auteur per definitie een witte huidskleur hebben. Burgerschap richt zich dus op wat het betekent om een Europese inwoner te zijn. Dit is gekoppeld aan huidskleur, wat volgens de auteur weer gekoppeld is aan etniciteit, nationaliteit, cultuur, religie en taal.

Een niet-wit persoon geboren binnen de geografische grenzen van de actorcluster Europa en Europese gebieden (zie Tabel 1), kan dus nooit Europees zijn. De zij-groep bestaat daarom uit de actorclusters niet-witte, Turkse en Islamitische mensen. Zij voldoen niet aan de richtlijnen van Europees-zijn, aldus de Christchurch-schutter. Op de vraag waarom hij zijn aanslag heeft gepleegd, antwoordt de auteur: *“To most of all show the invaders that our lands will never be their lands, our homelands are our own and that, as long as a white man still lives, they will NEVER conquer our lands and they will never replace our people”* (p. 4). De auteur spreekt in het citaat over niet-witte mensen in

zogenoemde witte landen als 'indringers'. De auteur spreekt dus over deze groep mensen alsof er geen plek voor ze is in Europese gebieden, omwille van hun huidskleur.

Context: Gevaar

Niet-Europeanen bestaan uit de actorclusters niet-witte en niet-Turkse mensen, Turkse mensen en Islamitische mensen (zie Tabel 1). Hoewel zij alle drie tezamen de zij-groep vormen in de context van onrecht, legt de auteur gedurende de tekst de meeste focus op de actorclusters Turken en Islamieten. Dit gebeurt in de context van gevaar. Naast het onrecht dat deze twee actorclusters veroorzaken, bestempelt de schutter van Christchurch deze groepen als een regelrecht gevaar ten opzichte van het wit-Europese ras. Turken en Islamieten zouden zich schuldig bevinden aan verkrachting, moord en slavernij.

Op de vraag waarom de schutter zijn aanslag heeft uitgevoerd, zegt hij: “[...] *To take revenge for the enslavement of millions of Europeans taken from their lands by the Islamic slavers. To take revenge for the thousands of European lives lost to terror attacks throughout European lands*” (p. 4). Het wraaksentiment keert terug op bladzijde 15: “[...] *there was an anti-islamic motivation to the attacks, as well as a want for revenge against islam for the 1300 years of war and devastation that it has brought upon the people of the West and other peoples of the world.*” De schutter beeldt het actorcluster Islamieten af als gewelddadig door te benadrukken dat zij een gewelddadig gevaar vormen voor alle groepen mensen in de wereld. De nadruk ligt echter op het onheil dat Islamieten gebracht hebben voor Europeanen, in het bijzonder Europese vrouwen.

Gedurende de tekst doet de schutter generaliserende uitspraken over grote groepen mensen. Daarentegen kan de schutter op anekdotische wijze erg specifiek zijn. Zo vertelt hij over de elfjarige Ebba Akerlund. Dit Zweedse meisje overleed in 2017 door een terroristische aanval gepleegd in naam van de Islamitische Staat, de jihadistische terreurbeweging. Hij vervolgt door een pagina in zijn manifest te wijden aan vrouwelijke Britse slachtoffers van seksueel geweld gepleegd door ‘dezelfde indringers’ oftewel de actorgroep Islamieten. “*Many of you may already know about the rape of British women by the invading forces, Rotherham of course being the most well known case. But what few know is that Rotherham is just one of an ongoing trend of rape and molestation perpetrated by these non-white scum*” (p. 37).

Hij markeert wederom huidskleur en zet zichzelf en de wij-groep op die manier af van de zij-groep. Deze markering fungeert als verklaring: door de huidskleur te benoemen suggereert de schutter dat er een verband is tussen deze misdaden en de niet-witte huidskleur van de actoren (Baumann, 1999). De schutter verantwoordt vervolgens het geweld jegens de zij-groep door te schrijven over de bescherming van Westerse mensen, met in het specifiek Europese vrouwen. Deze uitspraak reflecteert meerdere aannames. Door de benadrukking van de gender en etnische identiteit van de slachtoffers van seksueel geweld, laat de schutter niet-witte vrouwen, mannen en andere genderidentiteiten buiten beschouwing. De Christchurch-schutter suggereert hier dat deze actoren niet te maken krijgen met

seksueel geweld, of dat alleen witte vrouwen prioriteit zijn om te ‘redden’. Door zijn anti-immigratie denkbeelden te legitimeren aan de hand van seksueel geweld jegens vrouwen, presenteert hij deze actorgroep tevens als passief. De schutter creëert een beeld waarin witte vrouwen louter het meewerkende voorwerp zijn die iets overkomen, in plaats van actieve entiteiten met een handelingsvermogen.

De auteur behandelt Turken apart van de andere niet-witte actoren. Hij schrijft dat Turkije als lid van de Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NATO) Westerse kringen is binnengedrongen. Het doel van de schutter is om de kloof tussen Turkije en het Westen te vergroten, zodat deze teruggeduwd wordt naar haar ware positie, namelijk ‘de positie van een buitenlandse vijand’. Tevens spreekt de auteur de actorclusters Turkije en Turken apart aan op pagina 34 onder het kopje ‘Aan de Turken’. Hier zegt hij dat Turken terug naar hun eigen landen moeten vluchten nu ze er nog de kans voor krijgen. Mijn aanname voor het feit dat de schutter dit cluster apart behandelt van Islamiëten en andere niet-witte actoren, is dat hij hen specifiek als Trojaans paard beschouwt binnen de NATO, een gevaar die volgens de auteur nog onontdekt is door Westerse autoriteiten.

Context: Ideologie

“The truth that the West killed the notion of god, and proceeded to replace it with nothing. Brought forth two competing ideologies(communism and fascism)to replace this loss of god, then proceeded to allow both sides to slaughter each other to a standstill and then let corporate backed capitalists tear the survivor to pieces. Resulting in a society with no core beliefs, no purpose and no vision for the future. A society of rampant nihilism, consumerism and individualism, where every individual is a competitor and the rights of the individual override all notions of responsibility. In this hell the individual is all and the race is worthless, something to rail against and use whenever possible, a power structure to climb, or topple.” (p. 41)

De auteur schrijft dat radicalisme onder wit-Europese mannen en vrouwen onvermijdelijk is. Hij spreekt van een reactionaire beweging ontstaan naar aanleiding van de verdwijnende Europese etniciteit en cultuur. Dat deze verdwijnen, is niet louter de schuld van immigranten. De Christchurch-schutter schrijft dat het Westen ‘God’ vermoord heeft. Hier verwijst de auteur naar het waargenomen verlies van christelijke normen en waarden. Hij vervolgt door te spreken over de ideologische strijd tussen het fascisme en het communisme. Eerder in de tekst zegt de schutter zich te affiliëren met het fascisme: *“Yes. For once, the person that will be called a fascist, is an actual fascist. I am sure the journalists will love that”* (p. 18). Communisten vallen onder het actorcluster politiek linkse bewegingen (zie Tabel 1). Over dit cluster schrijft hij: *“I want you in my sights. I want your neck under my boot. SEE YOU ON THE STREETS YOU ANTI-WHITE SCUM”* (p. 33).

Hij keert zich af van het communisme. Echter, beide partijen zouden volgens de auteur verkeerd gehandeld hebben. Kapitalisten zouden namelijk misbruik maken van de verzwakte posities van zowel

de communisten als fascisten. De schutter claimt dat dit heeft geresulteerd in de huidige realiteit: een nihilistische, commerciële wereld waar de focus is verschoven van collectiviteit en ras- eenheid naar een focus op individualiteit. Door de vervaging van de witte cultuur zouden witte mensen een internationale minderheid zijn geworden. Het bewijs hiervoor is volgens de auteur evident:

“Broken families with soaring divorce rates, that’s if they even bother to get married at all. Suicide rates climbing year by year, not just for adults, by even teens and children as well and the only time people seem to even notice is when one of their own idols commits the act(singers, sports stars, actors). Drug use at all levels of society, in all age groups, any source of distraction or relief to escape a culture of nihilism. Rampant urbanization and industrialization, ever expanding cities and shrinking forests, a complete removal of man from nature, with the obvious results. Pedophile politicians, pedophile priests and pedophile pop stars, demonstrating to all the true depravity of our age. Art and beauty subverted beyond all recognition, bauhaus travesties replacing nouveau wonders, soulless metropolitan architecture of glass and steel reflecting no society, no culture, no people and therefore belonging everywhere, and no where.”
(p. 42)

De zij-groep in de context van ideologie bestaat uit actoren die hebben bijgedragen aan deze sombere realiteit. Het betreft entiteiten die de directe oorzaak ervan zijn, of mensen die zich er niet actief tegen verzetten. De schutter labelt de zij-groep als ‘anti-wit,’ verraders van hun eigen ras. De zij-groep bestaat uit de actoren priesters, beroemdheden, kapitalisten, conservatieven, drugsdealers, de media, niet-gouvernementele organisaties (NGO), politici en zwakke Westerse mannen.

“The people who are to blame most are ourselves, european men. Strong men do not get ethnically replaced, strong men do not allow their culture to degrade, strong men do not allow their people to die. Weak men have created this situation and strong men are needed to fix it” (p. 36). De auteur schrijft dat alle Europese mannen zich schuldig bevinden aan de vervanging van het Europese ras. Hij creëert vervolgens een grens door onderscheid te maken tussen de ‘zwakke’ mannen die de vervangen toestonden en de ‘sterke’ mannen die bereid zijn actie te ondernemen. De wij-groep bestaat uit deze ‘sterke’ mannen. De Christchurch-schutter beschrijft deze groep als ‘pro-wit’. Het betreft het actorcluster sympathisanten (zie Tabel 1). Onder het kopje *‘all true movements are populist movements’* op bladzijde 52 spreekt de schutter over deze wij-groep als een beweging:

“While the movement itself, at least in the vanguard stage, does not need to have the support of the entire population, eventually we will need our people to join our new society, and voluntarily. They must be willing and wishing to be a part of this new future we envision. We cannot, and should not, rely on oppression to encourage the population to fit this new paradigm.”

De Christchurch-schutter spreekt in het citaat over het bestaan van een grotere beweging. Mensen met gelijke denkbeelden als de schutter zouden hier deel van uitmaken. De Christchurch-schutter is niet in verband gebracht met een offline rechts-extremistische organisatie (NCTV, 2020). Daarom interpreteer ik dit citaat als een beroep op een imagined gemeenschap (Anderson, 2006). De schutter vervolgt door het volgende te schrijven:

“Whilst we may use edgy humour and memes in the vanguard stage, and to attract a young audience, eventually we will need to show the reality of our thoughts and our more serious intents and wishes for the future. For now we appeal to the anger and black comedic nature of the present, but eventually we will need to show the warmth and genuine love we have for our people. SHOW THEM THE WAY FORWARD.” (p. 52)

De auteur spreekt van een gedeelde communicatiestijl van memes en ruige humor binnen de groep. Het is aannemelijk dat dit een verwijzing is naar shitposting, hetgeen waar de auteur eerder in zijn tekst naar verwees. Deze manier van communiceren heeft zoals vastgesteld een symbolische betekenis: de auteur bewijst zijn lidmaatschap van een groep waarvan hij de leden niet persoonlijk kent, maar hij erop vertrouwd dat ze er zijn (Anderson, 2006). Een indicatie van het bestaan van de groep is de gedeelde manier van communiceren waar de auteur naar verwijst.

“Lead and your people will follow. Show the strength of your convictions, the truth of yours and the iron-hard strength of your will and they will follow. YOU WAIT FOR A SIGNAL, WHILE YOUR PEOPLE WAIT FOR YOU.” (p. 52). Tot slot moedigt de auteur de groep aan om actie te ondernemen. De wij-groep bestaat tevens uit het actorcluster van schutters. De auteur benoemt deze actoren om hen te beschrijven als inspiratiebronnen en boegbeelden. Met name de schutter van Oslo zou een grote rol hebben gespeeld bij de denkbeelden die de schutter heeft, beweert hij.

Context: Milieu

“I am an Ethno-nationalist Eco-fascist. Ethnic autonomy for all peoples with a focus on the preservation of nature, and the natural order” (p. 22). De auteur identificeert zich als etno-nationalistische eco-fascist. Hij construeert een milieubewust en duurzaam beeld van zichzelf. Dit doet hij niet alleen door zichzelf te labelen als een milieuactivist, maar ook door zich af te zetten tegen en kritiek te uiten op de milieubewegingen:

“For too long we have allowed the left to co-opt the environmentalist movement to serve their own needs. The left has controlled all discussion regarding environmental preservation whilst simultaneously presiding over the continued destruction of the natural environment itself through mass immigration and uncontrolled urbanization, whilst offering no true solution to either issue.” (p. 45)

De auteur koppelt milieubewegingen aan de links-politieke stroming. Volgens de schutter vervuilen milieubewegingen evenals het actorcluster politiek linkse stromingen het milieu door de stimulatie van immigratie en verstedelijking. Door zichzelf van deze groep af te zetten, creëert de auteur het idee dat er een juiste en onjuiste manier is om milieu duurzaam te zijn. De genoemde milieubewegingen zouden volgens de auteur in tegenstelling tot hemzelf milieuvriendelijk zijn. Zij vormen de zij-groep in de context van milieu. Deze zij-groep bestaat uit actoren die volgens de schutter milieuvervuilend zijn.

“There is no Green future with never ending population growth, the ideal green world cannot exist in a World of 100 billion 50 billion or even 10 billion people. Continued immigration into Europe is environmental warfare and ultimately destructive to nature itself. [...] the environment is being destroyed by over population, we Europeans are one of the groups that are not over populating the world. The invaders are the ones over populating the world. Kill the invaders, kill the overpopulation and by doing so save the environment.” (p. 45)

De auteur is van mening dat de enige juiste manier van verduurzamen een beëindiging van de populatietoename is. De schutter legitimeert zijn daden in het kader van milieuduurzaamheid: zijn acties zouden moeten leiden tot een groenere wereld, aldus de schutter.

“The Europe of the future is not one of concrete and steel, smog and wires but a place of forests, lakes, mountains and meadows. Not a place where english is the defacto language but a place where every European language, belief and tradition is valued. Each nation and each ethnicity was melded by their own environment and if they are to be protected so must their own environments.” (p. 45)

De auteur spreekt vervolgens over een connectie tussen etniciteit, nationaliteit en de natuur. Hij stelt dat omdat de twee identiteiten natuurlijke fenomenen zijn, de mens op hun beurt de natuur moet beschermen. De auteur reproduceert hier de essentialistische aanname dat identiteit onveranderlijk is, waardoor er sprake is van reïficatie (Demmers, 2016). De wij-groep bestaat uit sympathisanten. Deze actorcluster is net als de Christchurch-schutter bereid zijn om een aanslag te plegen ter bescherming van het milieu. Dat de aanslag van de schutter niet louter om het milieu gaat, wordt onder andere duidelijk op pagina 65. Onder het kopje: *“The birthrates must eventually be addressed, at all costs”* schrijft de auteur dat het wit-Europese ras geen toekomst heeft zonder kinderen. Hij schrijft dat ongeacht de immigranten, het witte ras moet werken aan de geboortecijfers. Dit is tevens de reden dat hij het actorcluster sympathisanten oproept in de tekst om actorgroepen zoals drugsdealers en bestuursvoorzitters van corporaties (CEO) te vermoorden. De schutter is van mening dat er alles gedaan moet worden om het witte ras te beschermen, dat wil zeggen geweld tonen naar de zij-groepen immigranten en anti-witte mensen.

5.2 An Open Letter

5.2.1 Constructie van de ik-identiteit

In An Open Letter verwijst de schutter van Poway naar Frédéric Chopin, Ludwig van Beethoven en Adolf Hitler als persoonlijke inspiratiebronnen. Door zichzelf met hen in verband te brengen, eigent de auteur zich hun prominente eigenschappen en attributen toe. Hij presenteert zichzelf als muzikaal begaafd en vertelt dat hij piano speelt sinds hij vier is. Hij noemt de componisten Chopin en Beethoven ter benadrukking van zijn muzikaliteit en kennis. Klassieke muziek draagt de connotatie van elegantie en klasse. Door zichzelf in verband te brengen met de componisten, construeert de Poway-schutter een geraffineerd beeld van zichzelf. Dit heeft een reden. Deze representatie staat namelijk in contrast met de uitspraken waarin hij geweld verheerlijkt. Zo schrijft de schutter in relatie tot pianospel: *“It was my favorite thing to do then. It is my favorite thing to do now. However, killing Jews might change that—I’ll get back to you on that one.”* (regels 273 en 274).

Gedurende de tekst toont de Poway-schutter zijn antisemitische denkbeelden. Deze uitingen komen overeen met de denkbeelden van Adolf Hitler, een man onlosmakelijk verbonden met de Holocaust en het antisemitisme. Door Hitler te benoemen als inspiratiebron, onderstreept de auteur zijn antisemitische denkbeelden en haat jegens Joden. De auteur construeert een geraffineerd beeld van zichzelf ter garantstelling dat zijn boodschap serieus zal worden genomen door de lezer. Dit is het proces van ‘delegitimeren’: de auteur is bewust van de mogelijkheid dat de lezer een barbaars beeld van hem krijgt naar aanleiding van de tekst. Als gevolg van dit negatieve beeld kan de lezer de daden van de auteur afdoen als zinloos. De schutter probeert dit te voorkomen door zichzelf als beschaafd te presenteren. Dit doet hij tevens door zich te distantiëren van de mensen die in zijn ogen wel degelijk ‘barbaars’ en ‘gek’ zijn. In de Q&A beantwoordt de auteur twee vragen gerelateerd aan dit onderwerp, namelijk ben je een terrorist en ben je geestelijk gestoord. Op de eerste vraag antwoordt hij:

“Well, let’s walk through this question together shall we? I’m not wearing the sandnigger equivalent of a durag, my skin isn’t the color of shit, you can’t smell me from across the room, it is socially unacceptable for me to marry my cousins, I do not shout ‘Durka durka mohammed jihad,’ and it doesn’t look like a sadist attempted to play tug-of-war with my nose. So no, I’m not a terrorist.” (regels 211-215)

In het citaat bespreekt de Poway-schutter het actorcluster Arabieren (zie Bijlage 2). Hij creëert een grens: zij zijn terroristen, hij is niet Arabisch, dus is hij niet een terrorist. De auteur gaat nog een stap verder door de reproductie van negatieve stereotypes. Hij koppelt terroristen op cynische wijze aan een karikatuur van een Arabier: prominente haakneus, dragers van traditionele hoofddeksels en een getinte huid. Hij schildert het actorcluster af als barbaars, primitief en incestueus. Het citaat is een verwijzing naar de satirische poppenfilm *Team America: World Police* uit 2004. In de film wordt op ironische wijze

een sterk onderscheid gemaakt tussen Amerikanen en niet-Amerikanen. Arabieren behoren tot de zijgroep, en worden afgebeeld als terroristen (Greene, 2011, pp. 112-114).

Het volgende citaat beantwoordt de vraag omtrent zijn mentale gesteldheid. *“I’ve seen plenty of mentally ill patients. It’s heartbreaking and I know what it looks like. No, I do not have mental illness. However, I know the Jew would love to claim that to discredit me. In his mind you must be insane to oppose him.”* (regels 225-227). De functie van dit antwoord is het laten blijken van autoritair gezag op basis van gespecialiseerde kennis. Als verpleger heeft de auteur veel directe ervaring met geestelijk zieke patiënten. Hij weet daarom wat het betekent om te lijden aan een mentale stoornis. Het citaat gebruikt de auteur ter legitimatie van zijn kennis, ervaring en dus gezag om te claimen dat hij niet is zoals zijn patiënten. De functie van de actorgroep patiënten en het actorcluster Arabieren is de constructie van zijn persoonsidentiteit door zich van deze groepen te distantieren: dit is wat en wie de auteur niet is. In de volgende alinea’s bespreek ik de constructie van de ik-identiteit op het gebied van nationaliteit en etniciteit, religie en zijn virtuele identiteit.

Nationaliteit en Etniciteit

“My name is [Poway-schutter] and I am a man of European ancestry,” (regel 2) is de openingszin van An Open Letter. De auteur begint zijn manifest met het vaststellen van zijn etnische en nationale identiteit. Dit doet hij aan de hand van een uitgebreide bespreking van zijn familiegeschiedenis. *“The blood that runs in my veins is the same that ran through the English, Nordic, and Irish men of old.”* (regels 2-4). De auteur benadert etniciteit en nationaliteit vanuit het essentialisme (Baumann, 1999). Hij behandelt beide identiteitscategorieën alsof deze te traceren zijn via het bloed. De Engelse, Noorse en Ierse nationaliteiten van zijn voorouders indiceren volgens de auteur dat hijzelf tevens Europees is. Gedurende de tekst blijft de auteur naar zichzelf en anderen verwijzen als ‘Europeanen’ en het ‘Europese ras’. Hij maakt geen verwijzingen naar zijn Amerikaanse nationaliteit of de stad San Diego, zijn geboortestad en woonplaats ten tijde van de aanslag (Luckerhof, 2019). Door te spreken over Europa en Europees als ras, stelt hij nationaliteit synoniem aan etniciteit.

“From my mother’s side I inherited the blood of very wealthy Yankee—intelligent, resourceful, uncompromising. From my father’s side I inherited the blood of poor Southern farmers— intelligent, musically gifted, self-sufficient. A part of my ancestors lives within me in this very moment. They are the reason that I am who I am. Their acts of bravery, ingenuity, and righteousness live on through me. Truly, I am blessed by God for such a magnificent bloodline.” (regels 8-13)

De auteur bespreekt in dit passage de eigenschappen van zijn moeder en vader (actorcluster familie, zie Bijlage 2). De auteur markeert hier de socio-economische afkomst van zijn ouders ten tijde van de Amerikaanse Burgeroorlog. De arme Zuidelijke boeren verwijst naar de *Poor Whites of the South*, een

historische classificatie voor boeren met een witte huidskleur die geen slaven of stukken land in bezit hadden ten tijde van de oorlog (Flynt, 2004, p. 9). Yankees verwijst in deze context naar de witte inwoners van de staat New York (Flynt, 2004, p. 35). De schutter koppelt persoonskarakteristieken aan de socio-economische classificaties. Deze groepen brengt de auteur vervolgens in verband met het attribuut van een witte huidskleur. Het proces van reïficatie vindt plaats: de auteur benadert etniciteit in combinatie met nationaliteit als 'ding' door deze te markeren en aan de hand hiervan menselijk gedrag te verklaren (Demmers, 2016)

De auteur koppelt op essentialistische wijze de persoonseigenschappen van zijn familie aan hun huidskleur en afkomst (Baumann, 1999). Door zichzelf als wit-Europees neer te zetten en zichzelf aan zijn familie te koppelen door te spreken van bloedverwantschap, eigent hij zich de positieve eigenschappen van zijn familieleden toe. Vervolgens bedankt hij God voor zijn magnifieke bloedlijn (regel 13). Hierin benadrukt hij de aanname dat de bloedlijn in verband staat met etniciteit en nationaliteit, waar hij vervolgens het hebben van een witte huidskleur en diverse positieve eigenschappen aan koppelt (Baumann, 1999).

Religie

Regel dertien geeft tevens inzicht op de religieuze identiteit van de Poway-schutter. Gedurende de tekst verwijst de auteur meermaals naar een God. Aan de hand van dergelijke referenties, benadrukt de schutter zijn religieuze identiteit. Hij presenteert de actor God als schepper de wereld, verantwoordelijke voor de verschillende rassen in de wereld. Door God te danken voor zijn bloedlijn, suggereert de schutter van Poway dat zijn God intentioneel bepaalde persoonseigenschappen heeft toegekend aan bepaalde rassen. Dit is een eerste verwijzing naar de geloofsovertuiging van de schutter dat mensenrassen op hiërarchische wijze van elkaar verschillen. Dit bespreek ik uitgebreider in de context ethiek.

De auteur verwijst naar meerdere religieuze figuren. In zijn Q&A bespreekt hij zijn inspiratiebronnen en noemt hier onder andere: Jezus Christus, Apostel Paul en Martin Luther. De affiliatie met deze personen onderstreept de christelijke identiteit van de schutter. Martin Luther heeft een prominente rol gespeeld in het ontstaan van het Protestantisme (Falk, 2008). Door zichzelf met hem in verband te brengen, lijkt de schutter zijn religieuze identiteit toe te spitsen naar protestants. Martin Luther was zeer antisemitisch (Falk, 2008). Aangezien de schutter van Poway zichzelf tevens omschrijft als antisemiet, kan het noemen van Luther tevens verwijzen naar de gedeelde haat jegens de Joodse bevolking.

Tot slot bevat de tekst meerdere Bijbelpassages. Aan de hand van deze citaten legitimeert de auteur zijn christelijke identiteit. De passages fungeren als 'bewijs' dat de auteur kennis van de Bijbel heeft. "*[...] just because someone calls themselves a Christian does not make them one. Plenty of people wrongfully identify with being Christian. [...] I did not choose to be a Christian. The Father chose me. The Son saved me. And the Spirit keeps me*" (regels 74-79). De Poway-schutter creëert een grens door

de actorgroep van nep-christenen te benoemen. Hiermee suggereert de auteur dat er een correcte en incorrecte manier is om het protestantisme uit te voeren. Hij presenteert zichzelf als individu wiens christelijke identiteit lotsbestemming is. Op die manier zet de auteur zich af van de actorgroep neppe-christenen en indiceert hij dat hij een ‘echte’ christen is. Door te spreken van een lotsbestemming, beschrijft de schutter religie als een statisch gegeven waar hij zelf geen invloed op heeft (Demmers, 2016). Tevens suggereert hij op die manier dat er een juiste manier is om Bijbelteksten te interpreteren en dat hij, ten opzichte van de neppe-christenen, op de hoogte is van de ware betekenis van de Bijbel.

Virtuele Identiteit

De lijst van inspiratiebronnen wordt aangevuld door het actorcluster schutters. Beide schutters binnen het cluster dragen hier de functie van wij-groep constructie in de context van ideologie. Een andere actor die ter sprake valt in An Open Letter is Felix Kjellberg:

“I think it is important for you to know that I did not do this alone. I had the help of a man named Felix Arvid Ulf Kjellberg. He was kind enough to plan and fund this whole operation—the sly bastard. Apparently, Pewdiepie hates Jews as much as Pajeets. Who would’ve known?”
(regels 125-129)

Felix Kjellberg is een online persoonlijkheid bekend onder de naam PewDiePie op het videostreamingplatform YouTube (Hamilton, 2019). De Poway-schutter verwijst in het citaat naar een populaire internetgrap rondom de ‘strijd’ tussen Kjellberg en *T-Series*. Deze strijd ontstond in 2019 nadat een Bollywood YouTube kanaal genaamd T-Series de titel van ‘meeste abonnees’ dreigde over te nemen van Kjellberg. Internetgebruikers wereldwijd betuigden hun steun aan Kjellberg door de slogan ‘abonneer op PewDiePie’ te propageren (Hamilton, 2019).

De trend groeide al snel uit tot een internetgrap, waar mensen de slogan deelden op willekeurige momenten. Een notoir voorbeeld is de schutter van Christchurch. Hij riep de slogan tijdens de livestream van zijn aanslagen. Felix Kjellberg sprak zich uit over het misbruik van de slogan door terroristen, en keurde dit gedrag publiekelijk af (Hamilton, 2019). De Poway-schutter noemt de actorgroep ‘Pajeets,’ een benaming veel gebruikt op 4chan voor inwoners van het land India. Dit verwijst naar het YouTube kanaal van T-Series, de grootste muziek- en filmproductiemaatschappij van India (Hamilton, 2019).

De verwijzingen naar Felix Kjellberg door zowel de Christchurch als Poway-schutter zijn vormen van shitposts. De uitlating van de Poway-schutter over Kjellberg is dus niet gemeend, het heeft de functie om afgunst en verwarring op te wekken bij de lezer. Hiermee onderstreept de schutter zijn identiteit als 4chan-gebruiker, iemand die op de hoogte is van de inside jokes op het platform. Verder in de tekst zal ik verwijzen naar 4chan-gebruikers als ‘anons’.

Gedurende de tekst maakt de Poway-schutter meerdere opmerkingen die indiceren dat hij actief was op 4chan. Dit is onder andere te zien aan de directe verwijzingen naar de website en zijn taalgebruik

in het manifest. De schutter schrijft dat hij een week na de Christchurch aanslag een moskee in brand heeft gestoken en de woorden “*’For [Christchurch schutter] -t. /pol/’*” (regels 148 en 149) op de muur schreef. /pol/ verwijst naar het sub-forum “*politically incorrect*” van 4chan. De termen die de auteur gebruikt om bepaalde actoren te beschrijven, zijn populair op 4chan, bijvoorbeeld “*puppet braindead lemming normalfags*” en “*glow-niggers.*” ‘Normalfags’ (zie ‘normies’ in Tabel 2) is een benaming gebruikt door 4chan gebruikers voor alledaagse internetgebruikers die geen kennis hebben van meer niche verwijzingen gerelateerd aan memes, muziek, film- en televisie en games (Nagle, 2017). ‘Glow-nigger’ is eveneens gepopulariseerd door anons. De term verwijst naar infiltranten werkende voor een geheime dienst. Deze infiltranten zijn actief op rechts-extremistische fora met als doel om radicalisme op te speuren en arrestaties te maken (Urban Dictionary, 2019).

Tot slot bespreek ik de fictieve personages Moon Man en Pink Guy. Beide vallen onder het cluster helden, oftewel inspiratiebronnen (zie Tabel 2). Moon Man verwijst naar de McDonald’s mascotte *Mac Tonight* gecreëerd in 1986 (Sheffield, 2016). Deze mascotte transformeerde in 2007 tot een internet-meme toen gebruikers video’s plaatsten van Moon Man met op de achtergrond racistische audio. Het /pol/ forumbord van 4chan zette deze trend voort. Gebruikers beeldden Moon Man af als racistische rapper, lid van de Ku Kux Klan en voorstander van geweld tegen minderheidsgroepen in de Verenigde Staten (Sheffield, 2016). Pink Guy is een fictief personage gepresenteerd op het YouTube kanaal *the Filthy Frank Show* (Antezana, 2016). Pink Guy staat bekend om zijn absurdisme en nabootsing van etnische stereotypes. Beide personages zijn de belichaming van politieke incorrectheid en representeren absurdistische shock humor binnen diverse hoeken van de Alt-Right op fora zoals 4chan en 8kun.

5.2.2 Constructie van wij- en zij-groepen

Context: Onrecht

“I willingly sacrifice my future—the future of having a fulfilling job, a loving wife, and amazing kids. I sacrifice this for the sake of my people. OUR people. I would die a thousand times over to prevent the doomed fate that the Jews have planned for my race” (regels 26-29). Het thema onrecht is consistent aanwezig in het manifest. Binnen deze context bestaat de wij-groep ‘slachtoffers’ en de zij-groep ‘daders’. De zij-groep bestaat uit de actorgroep Joden. Joden bevinden zich schuldig aan het actief uitroeien van het witte ras, aldus de schutter. Dit sentiment maakt hij op meerdere momenten in de tekst duidelijk. *“Every Jew is responsible for the meticulously planned genocide of the European race,”* *“Every Jew currently alive plays a part in the destruction of my race.”* (regels 32, 33 en 229). De auteur representeert Joden als een homogene eenheid. Hieruit concludeer ik dat de Poway-schutter het gedrag dat hij claimt waar te nemen koppelt en dus verklaart aan de identiteit ‘Joods.’ Dit baseer ik op de onmogelijkheid dat de schutter elke persoon die zich identificeert als Joods ontmoet heeft, om vervolgens tot de conclusie te komen dat al deze mensen het doel hebben om het witte ras uit te roeien.

De auteur baseert deze generalisatie op de gedeelde eigenschap van Joods-zijn. Het proces van reïficatie vindt plaats, waar de auteur deze identiteit markeert, tot ‘ding’ maakt en vandaaruit gedrag verklaart (Baumann, 1999; Demmers, 2016).

Joden worden op negatieve wijze afgebeeld. Naast genocide op het Europese ras, beschuldigt de auteur de actorgroep Joden van het manipuleren en in bedwang houden van verschillende actoren. Dit bespreek ik uitgebreid in de context autonomie. Alle mensen lijden onder het gezag van de Joden, stelt de Poway-schutter. Echter, niet iedereen is een slachtoffer. De schutter geeft in zijn tekst consistent aan dat de Joden zich het meest schuldig bevinden aan moord. In de bovengenoemde citaten spreekt de auteur van ‘mijn mensen’ en ‘zijn ras,’ als doelwit van het onrecht gepleegd door Joden. Hij wijst het Europese ras vervolgens aan als slachtoffer. Door over dit ‘ras’ te spreken als ‘wij’, onderstreept de auteur zijn etnische en nationale identiteit. Tevens vormt het Europese ras de wij-groep, omdat zij in de ogen van de auteur de slachtoffers zijn.

“Their [Joden] crimes are endless. [...] for their cruel and bloody history of genocidal behavior; for their persecution of Christians of old [...] members of the early church [...], Christians of modern-day Syria and Palestine, and Christians in White nations; for their degenerate and abominable practices of sexual perversion and blood libel (you are not forgotten Simon of Trent, the horror that you and countless children have endured at the hands of the Jews will never be forgiven); for not speaking about these crimes; for not attempting to stop the members of their race from committing them. And finally, for their role in the murder of the Son of Man—that is the Christ. Every Jew young and old has contributed to these. For these crimes they deserve nothing but hell.” (regels 34 en 35, 43-55)

Het actorcluster christenen is de tweede groep die deel uitmaakt van de wij-groep. De auteur somt op welke dodelijke slachtoffers de Joden hebben veroorzaakt. Wat deze slachtoffers gemeen hebben is dat ze allemaal de identiteit van christelijk dragen. De schutter presenteert Joden hier als moordenaars: hij begint de opsomming met de opmerking dat Joden een bloederige geschiedenis van genocide hebben. De informatie is erg zwart-wit. Hij blijft een constante dichotomie aanhouden van Joden als daders en Europeanen en christenen als slachtoffers. Een cruciaal bewijs van selectieve informatie is het feit dat de Holocaust niet ter sprake komt in het manifest. De Holocaust is een zeer belangrijke gebeurtenis in de geschiedenis waar Joden het onderwerp zijn van onderdrukking, discriminatie en genocide. Daarbij is de informatie anekdotisch en niet feitelijk correct. Hij noemt als voorbeeld de moord op Simon van Trent, een christelijke jongen wiens dood in 1475 veroorzaakt zou zijn door de Joodse gemeenschap (Teter, 2020). Joden zouden hem ritueel vermoord hebben. Dit is echter nooit bewezen. Het verhaal van Trent is door de jaren gebruikt als anti-Joodse propaganda (Teter, 2020).

Het actorcluster Christenen, in tegenstelling tot de actorgroep van het Europese ras, bestaan uit een etnisch en nationaal pluriforme groep. De auteur markeert etniciteit door een onderscheid te maken

tussen witte christenen en christenen in Palestina en Syrië. Dit toont aan dat hij deze actoren als inherent verschillend ervaart. Desalniettemin delen ze de identiteit christen, en vormen ze de wij-groep van slachtoffers in deze context. Een punt van dat ik hier wil belichten, is dat de slachtoffergroepen overeenkomen met de persoonlijke etnisch- nationale en religieuze identiteit van de Poway-schutter.

Context: Autonomie

Autonomie richt zich op het vermogen om eigen beslissingen te maken. De wij-groep bestaat uit actoren die autonoom zijn. De zij-groep bestaat uit actoren die handelen naar de wil van de Joden. De Poway-schutter schrijft dat Joden schuldig zijn aan veel misdaden. Het Europese ras en het actorcluster christenen zijn de slachtoffers van het onrecht van de Joden. Daarnaast construeert de auteur een slinks beeld van de actorgroep Joden. Volgens hem zijn zij verantwoordelijk voor het sturen, manipuleren en chanteren van actoren.

“[...] lying and deceiving the public through their [Joden] exorbitant role in news media; for using usury and banks to enslave nations in debt and control all finances for the purpose of funding evil; for their role in starting wars on a foundation of lies which have costed millions of lives throughout history; for their role in cultural Marxism and communism; for pushing degenerate propaganda in the form of entertainment; for their role in feminism which has enslaved women in sin; for causing many to fall into sin with their role in peddling pornography; for their role in voting for and funding politicians and organizations who use mass immigration to displace the European race; for their large role in every slave trade for the past two-thousand years [...]” (regels 35-43)

De auteur spreekt over bedrijven, nieuwsmedia, landen, politieke actoren en vrouwen als passieve entiteiten. Joden zouden deze actoren gebruiken als instrumenten om hun eigen doelen te behalen. De genoemde actoren zouden niet op de hoogte zijn van het feit dat ze pionnen zijn van de Joden. De auteur beschrijft deze zij-groep niet als slachtoffers van doodslag, maar als actoren die geen besef hebben van de misleiding van de Joden.

“[...] every Jew plays his part to enslave the other races around him—whether consciously or subconsciously.” “Spies and niggers are useful puppets for the Jew in terms of replacing Whites. Of course, they aren’t intelligent enough to realize that the Jew is using them and they will be enslaved if Europeans are eliminated.” (regels 33 en 34, 232-235)

De auteur herhaalt de essentialistische aanname dat er meerdere rassen bestaan die inherent van elkaar verschillen en die omwille van hun etniciteit bepaalde eigenschappen en attributen hebben (Baumann, 1999). De auteur benadert de actorgroepen zwarte mensen en vrouwen op dezelfde manier als de actorgroep Joden. Dat wil zeggen dat hij deze groepen als homogeen beschouwt: gemeenschappen waar

hij omwille van hun waargenomen gedeelde etniciteit en genderidentiteit generaliserende uitspraken over kan maken. Zwarte mensen en vrouwen beschouwt hij als passief. Hij koppelt domheid direct aan het ‘negerras,’ en schrijft dat de actorgroep zwarte mensen gewoonweg niet de intellectuele capaciteiten hebben om te realiseren dat ze pionnen zijn van de Joden. Hier verklaart de auteur dus het waargenomen gebrek aan intelligentie aan de etniciteit van zwarte mensen (Baumann, 1999). De markering van etniciteit suggereert dat de auteur van mening is dat het Europese ras wel degelijk in het bezit is van de intelligentie om deze ‘waarheid’ te achterhalen. Deze lijken in eerste instantie dus de wij-groep te vormen.

Echter, wat opvalt is dat de auteur passiviteit niet alleen toeschrijft aan niet-witte en niet-Joodse mensen. Hij markeert gender door in het algemeen over vrouwen te spreken, ongeacht hun etnische of nationale identiteit. Hetzelfde geldt voor bedrijven. De auteur licht niet toe welke bedrijven het onderwerp zijn van manipulatie van de Joden. Bedrijven worden gevormd door mensen, dus kunnen bestaan uit mannelijke Europeanen. Dit benoemt de auteur echter niet. Hier trek ik de volgende conclusie uit: ondanks dat de schutter het Europese ras als geheel beschouwt als slachtoffer, zijn er volgens hem binnen deze groep alsnog ongelijkheden. Dit maakt hij duidelijk door gender te markeren, en door het actorcluster bedrijven in de zij-groep te plaatsen ondanks hun heterogene aard. Hieruit maak ik op dat de auteur de ‘witte’ entiteiten binnen deze actorclusters (witte vrouwen, witte politici, witte bedrijfsmedewerkers) beschouwt als ‘normies’. Dit concept bespreek ik uitgebreider in de context van ideologie. De schutter labelt de desbetreffende actoren niet expliciet als een normies. Echter wordt deze aanname wel onderstreept door de grens die de auteur creëert met de wij-groep:

“To the true anons out there (you know who you are). You are the product of /pol/—the product of unadulterated truth. You are my brothers and the best dudes out there. You are the most honorable men of this age. [...] Every anon reading this must attack a target while doing his best to avoid getting caught. Every anon must play his part in this revolution and no man can be pulling his punches. This momentum we currently have may very well be the last chance that the European man has to spark a revolution.” (regels 294-304)

De wij-groep in de context van autonomie bestaat uit anons, de benaming voor 4chan gebruikers. De auteur impliceert dat anons op de hoogte zijn van de ‘waarheid’ achter Joden. Hij presenteert dit actorcluster als mannelijk en van Europese afkomst. Op die manier indiceert de Poway-schutter dat deze gender, etnische en nationale identiteiten verklarend zijn voor de intelligentie van de wij-groep. De meest belangrijke markering is de virtuele 4chan identiteit die de auteur markeert: tezamen leiden deze identiteiten ertoe dat het anon cluster autonoom is. De gemarkeerde identiteiten van de wij-groep staan direct in contrast met de gemarkeerde identiteiten van de zij-groep: wit tegenover zwart, mannelijk tegenover vrouwelijk en online tegenover offline. *“I know you will do this because you’re true anons.”* (regel 307). De auteur spreekt in het bovenste citaat anons in hun algemeenheid aan. Hij valt hier sterk

terug op de ingebeelde gemeenschap (Anderson, 2006). Hij spreekt over de groep door te zeggen dat hij in hun bestaan gelooft en weet dat hij op de groep kan vertrouwen. Deze uitspraak reflecteert een sterk groepsgevoel dat in verband staat met de wij-groep anons en de identiteitsconstructie van de auteur als 4chan gebruiker.

Context: Ideologie

Volgens de auteur zijn er drie functies die er vervuld moeten worden in de wit-Europese revolutie: *“those who spread the truth, those who defend the race, and those who continue the race (having children).”* (regels 58-60). Dit is een antwoord op de vraag of geweld de beste manier is om het Europese ras te redden. De wij-groep bestaat uit mensen die één van deze rollen volgens de auteur vervullen. De zij-groep vervult geen van de rollen en keurt de revolutie af. De Poway-schutter creëert in de context van ideologie een in- en out-groep binnen het Europese ras. Dit doet hij op basis van de geloofsovertuigingen van de actoren. Zelf schrijft de schutter dat hij de rol van beschermer aanneemt door de aanslag te plegen. Vanuit het narratief dat witte Europeanen slachtoffers zijn van de Joden, legitimeert de schutter zijn geweld door te spreken van zelfverdediging.

“Anyone who denounces violent self-defense against the Jew is a coward. He may know the crimes of the Jew, but subconsciously he knows that ACTUALLY taking action would mean sacrificing the bread and circus. It might mean that he won’t live comfortably anymore.” (regels 182-185). De schutter bestempelt de zij-groep als lafaards, oftewel normies. De auteur representeert deze groep als mensen die bewust participeren in het poppenspel van de Joden uit luiheid. Ze zijn volgens hem verraders van hun eigen ras. De auteur plaatst de actorgroepen familie, vrienden, normies, conservatieven en politieke actoren in de zij-groep. Zoals genoemd neem ik aan dat vrouwen en bedrijven hier tevens onder vallen, echter koppelt de auteur deze actorgroepen niet direct aan de zij-groep binnen ideologische context.

De auteur spreekt over het actorcluster familie op drie verschillende momenten, in twee verschillende contexten. In de constructie van zijn eigen etnische en nationale identiteit vormden hij en zijn familie nog een ‘wij’. In de context van ideologie daarentegen, is de familie een ‘zij’. *“To my family and friends. I can already hear your voices. “How could you throw your life away?”* (regels 14 en 15). De auteur spreekt hier over zijn familie en vrienden alsof deze niet achter zijn keuze staan. Op de vraag of zijn familie een rol heeft gespeeld in de creatie van zijn denkbelden, antwoordt de schutter met *“Unfortunately, no”* (regel 257). De schutter laat blijken dat zijn familie en vrienden zijn ideeën niet ondersteunen, en dus de revolutie afkeuren.

Op de vraag of hij een Trump-aanhanger is, antwoordt de Poway-schutter: *“You mean that Zionist, Jew-loving, anti-White, traitorous cocksucker? Don’t make me laugh.”* (regels 200 en 201). Eerder construeerde de schutter al een passief beeld omtrent politieke actoren, en claimde hij dat zij louter een pion van de Joden waren. Het citaat benadrukt dat hij Donald Trump (zie politieke actoren,

Tabel 2) in de categorie van lafaard plaatst. Naar conservatieven past de schutter een soortgelijke toon toe: *“I am not a useless, spineless coward so no—I am not a conservative. Conservative is a misnomer. They conserve nothing. They’ll complain all they want but they won’t take up arms and threaten their government with death (the only thing that works).”* (regels 205-209). De auteur zet zichzelf af van het politiek conservatisme en plaatst aanhangers binnen deze stroming in de zij-groep. Hij claimt dat deze groep lui is en bestaat uit lafaards incapabel om deel te nemen aan de revolutie.

“Meme [Pittsburgh-schutter] back and keep up the memes of [Christchurch-schutter]. [Christchurch-schutter] was a catalyst for me personally. He showed me that it could be done. And that it needed to be done. “WHY WON’T SOMEBODY DO SOMETHING? WHY WON’T SOMEBODY DO SOMETHING? WHY DON’T I DO SOMETHING?”—the most powerful words in his entire manifesto. Any White man—rich or poor, young or old—who is brave enough can take any action he wants against the tyrannical and genocidal Jew.” (regels 171-177)

De wij-groep bestaat uit de actorclusters anons en schutters. Beide actoren in het cluster schutters bestaan uit rechts-extremistische aanslagplegers. De Christchurch-schutter specifiek wordt hier afgebeeld als boegbeeld van de revolutie waar de Poway-schutter naar blijft verwijzen. De auteur moedigt de anongroep aan om deel te nemen aan de revolutie, en koppelt aan hen de eigenschap van moed. In zekere zin is het manifest voor hen bedoeld: een laatste duwtje in de richting van het gezamenlijk doel om het witte ras te beschermen. *“To my brothers in blood. Make sure that my sacrifice was not in vain. Spread this letter, make memes, shitpost, FIGHT BACK, REMEMBER [Pittsburgh-schutter], REMEMBER [Christchurch-schutter] [...]”* (regels 137-139). De schutter geeft inzicht op de gedeelde gedragingen binnen de imagined gemeenschap die hij blijft toespreken (Anderson, 2006). Memes en shitposts, de populaire berichtformaten op websites zoals 4chan en 8kun, zijn hier de aangemoedigde communicatievormen. Dit onderstreept de geconstrueerde virtuele identiteit van de Poway-schutter, en tegelijkertijd de veronderstelde gedeelde identiteit van de groep waar hij naar verwijst.

Context: Ethiek

De auteur representeert Joden als inherent ‘slecht’. Zij vormen de zij-groep in de context van ethiek. Deze context is direct verbonden aan religie, en dus de christelijke identiteit van de auteur.

“I did not want to have to kill Jews. But they have given us no other option. I’m just a normal dude who wanted to have a family, help and heal people, and play piano. But the Jew—with his genocidal instincts—is insistent on poking the bear until it tears his head off. The Jew has forced our hand, and our response is completely justified. My God does not take kindly to the destruction of His creation. Especially one of the most beautiful, intelligent, and innovative

racess that He has created. Least of all at the hands of one of the most ugly, sinful, deceitful, cursed, and corrupt. My God understands why I did what I did.” (regels 88-96)

De auteur reproduceert everyday primordialism door te stellen dat mensen inherent te classificeren zijn op basis van etniciteit en nationaliteit, bepaalt door diens bloed (Fearon & Laitin, 2000). De auteur spreekt van een hiërarchie binnen rassen. Het witte ras zou een Goddelijke creatie zijn en behoren tot één van de superieure rassen. Joden daarentegen zouden onderaan de hiërarchie staan. *“To my brothers in Christ of all races. Be strong. Although the Jew who is inspired by demons and Satan will attempt to corrupt your soul with the sin and perversion he spews—remember that you are secure in Christ.”* (regels 277-279). De ‘Joodse-creatie’ zou geïnspireerd zijn op Satan en demonen. De Poway-schutter brengt inherente slechtheid hier direct in verband met de Joodse identiteit. Dit gebeurt in een proces van reïficatie waar de auteur Joods-zijn tot ‘ding’ maakt en koppelt aan zowel een religieuze en etnische identiteit (Demmers, 2016). Joods-zijn verwijst dus zowel naar een religie en etniciteit, en dit is onveranderlijk. Tevens markeert de auteur de Joodse identiteit op constante wijze. Hij beschouwt de identiteit als relevant, omdat hij elke door hem ‘waargenomen’, negatieve gedragingen van de actorgroep Joden verklaart aan de hand van hun toegeschreven identiteit (Baumann, 1999; Jenkins, 2014). De wij-groep is het tegenovergestelde van de zij-groep.

“You’re White men. I’m not worried that the whole world is against you. I’m not worried because you are the greatest race that our God has created—it is our duty to keep this world from falling into darkness. White men will not let God’s creation be corrupted and destroyed by the Jew without a fight. Remember your honor White men.” (regels 307-312)

De wij-groep bestaat uit anons. De schutter verwijst naar dit cluster door te spreken van witte mannen. Volgens de auteur behoort het wit-Europese ras tot het superieure ras. Superioriteit koppelt de auteur aan ‘goed’. Omdat zij bewust zouden zijn van het zogenaamde bedrog van de Joden, stelt de schutter dat het actorcluster de morele verplichting heeft om het wit-Europese ras te redden. De etnische identiteit is gemarkeerd, echter blijft de religieuze identiteit van het anoncluster ongemarkeerd. Wel spreekt de auteur over zijn eigen geloof in een christelijke God, en dat hij van mening is dat deze wij-groep het doel heeft om Gods creatie te redden.

5.3 The Inconvenient Truth

Context: Onrecht

Onrecht vindt volgens de schutter van El Paso plaats op verschillende fronten. De boosdoeners vormen hier de zij-groep, dit zijn de veroorzakers van het onrecht. De wij-groep bestaat uit de slachtoffers van het onrecht waar de zij-groep zich schuldig aan bevindt. Het actorcluster Hispanics vormen de notabele daders in de tekst. Dit maakt de schutter aan het begin van zijn manifest duidelijk: *“This attack is a*

response to the Hispanic invasion of Texas,” (regels 3 en 4). Zij maken deel uit van de zij-groep in deze context.

De auteur verwijst binnen het thema van onrecht consistent naar “wij,” de slachtoffers. Deze ‘wij’ en dus de wij-groep bestaat uit witte Amerikanen. Dit blijkt uit het volgende citaat: *“Some people will think this statement is hypocritical because of the nearly complete ethnic and cultural destruction brought to the Native Americans by our European ancestors, but this just reinforces my point. The natives didn’t take the invasion of Europeans seriously, and now what’s left is just a shadow of what was.”* (regels 6-9).

Door middel van het bezittelijk voornaamwoord ‘onze’ creëert de auteur de wij-groep Amerikanen. Deze groep label ik als het actorcluster witte Amerikanen. De auteur onderscheidt in de tekst namelijk ‘Amerikanen’ van niet-witte Amerikanen. Op die manier representeert hij witte Amerikanen als de norm, dat het een gegeven is dat ‘de Amerikaan’ een witte huidskleur heeft.

Dit legitimeert hij door de nationaliteit van ‘hun’ voorouders te markeren. In dit proces reproduceert de El Paso-schutter everyday primordialism: hij koppelt het attribuut huidskleur aan etniciteit of ras, en koppelt deze vervolgens aan nationaliteit (Fearon & Laitin, 2000). De schutter spreekt over ‘de Amerikaan’ als de wij-groep met gedeelde Europese voorouders. Door later in de tekst te spreken van niet-witte Amerikanen, suggereert hij dat ‘Amerikanen’ wit zijn. Dit verklaart hij aan de hand van de, volgens hem, gedeelde Europese afkomst van witte Amerikanen.

De wij-groep bestaat louter uit de witte Amerikanen. Opmerkelijk is de hoeveelheid daders die de auteur naast Hispanics noemt, en hoe deze op hun eigen manier bijdragen aan de verschillende fronten van onrecht jegens witte Amerikanen. Onrecht in relatie tot het milieu vindt plaats in de vorm van vervuiling. Volgens de auteur speelt iedereen, inclusief hijzelf, een rol in milieuvervuiling. De grootste vervuilers bestaan echter uit de actoren bedrijven, Democraten en Republikeinen. *“Corporations are heading the destruction of our environment by shamelessly overharvesting resources. [...] The government is unwilling to tackle these issues beyond empty promises since they are owned by corporations.”* (regels 76-78, 88 en 89). De auteur beschouwt hun acties als onnodige milieuvervuiling, waar witte Amerikanen de dupe van zijn.

“I am simply defending my country from cultural and ethnic replacement brought on by an invasion [Hispanics].” (regels 4-6), en *“If we can get rid of enough people, then our way of life can become more sustainable.”* (regels 92 en 93). De auteur koppelt Hispanics aan de identiteit van immigrant. Het concept van nationaliteit en burgerschap bespreek ik uitgebreider in de context Amerikaans burgerschap. Immigratie leidt indirect tot de genocide op het witte ras, uitputting van het milieu, werkeloosheid onder Amerikanen en de overname van overheidsorganen, aldus de El Paso-schutter. *“Invaders who also have close to the highest birthrate of all ethnicities in America,”* (regels 45-47). De auteur representeert de actorgroepen Hispanics en hun kinderen als indringers van de Verenigde Staten. Vervolgens koppelt hij de eigenschap van hoge geboortecijfers aan de actorgroepen. Waar het statement op gebaseerd is, laat de auteur niet weten. De El Paso-schutter verweekt zich in

everyday primordialism door geboortecijfer te generaliseren over de actorgroepen Hispanics en hun kinderen (Demmers, 2016). Deze generalisering toont aan dat de auteur deze actorgroepen als homogeen beschouwt, omwille van hun gedeelde Hispanic identiteit (Demmers, 2016). *“Cultural diversity diminishes as stronger and/or more appealing cultures overtake weaker and/or undesirable ones.”* (regels 155-157). De auteur benadrukt dat Hispanics een hoog geboortecijfer hebben ten opzichte van andere etnische groepen in de Verenigde Staten. Hij suggereert dat het witte ras behoort tot de sterkere, meer aantrekkelijke rassen, in tegenstelling tot de Hispanics. Dit gebruikt de schutter als rechtvaardiging van zijn daden: het zou onrechtvaardig zijn om een sterker ‘ras’ te laten verdwijnen.

De vervanging van het witte ras door Hispanics en milieuvervuiling zijn belangrijke thema’s in het manifest. Echter, de schutter labelt deze thema’s niet expliciet als zijn drijfveren voor zijn aanslag. De schutter schrijft onder het kopje ‘politieke en economische redenen’ wat zijn motivaties voor zijn daden zijn. Op economisch gebied zijn witte Amerikanen volgens de auteur slachtoffer van de Hispanics, omdat de Hispanics de banen innemen. *“Of course these migrants and their children have contributed to the problem, but are not the sole cause of it.”* (regels 72 en 73). De auteur includeert naast Hispanics de actorgroepen bedrijven, Democraten en Republikeinen in de zij-groep. Volgens de auteur zijn witte Amerikanen de dupe van hun politieke leiders. Democraten stimuleren immigratie omdat zij Hispanics inzetten als instrumenten met als doel politieke macht behalen in de Verenigde Staten. Republikeinen steunen op hun beurt de bedrijven, en bedrijven zijn pro-immigratie om drie redenen:

“even though new migrants do the dirty work, their kids typically don’t. They want to live the American Dream which is why they get college degrees and fill higher-paying skilled positions. This is why corporations lobby for even more illegal immigration even after decades of it of happening. They need to keep replenishing the low-skilled labor pool. Even as migrant children flood skilled jobs, Corporations make this worse by lobbying for even more work visas to be issued for skilled foreign workers to come here. Recently, the senate under a REPUBLICAN administration has greatly increased the number of foreign workers that will take American jobs. [...] Corporations need to keep replenishing the labor pool for both skilled and unskilled jobs to keep wages down. Corporations that also like immigration because more people means a bigger market for their products” (regels 52-59, 61 en 62 & 89 en 90).

De auteur zet bedrijven, Democraten en Republikeinen neer als opportunistisch. De actoren handelen uit eigenbelang. Hun motivaties verschillen, desalniettemin is dit ten koste van de wij-groep. Hispanics worden door de auteur tevens als opportunistisch neergezet. *“They come here as economic immigrants, not for asylum reasons.”* (regels 116 en 117). De auteur schildert deze groep af als economische immigranten die naar de Verenigde Staten komen om te profiteren van het imperium gecreëerd door de wij-groep.

Context: Burgerschap

Kortom, de auteur maakt duidelijk dat meerdere actoren zich schuldig bevinden aan onrechtvaardig gedrag jegens de wij-groep. Desalniettemin blijven Hispanics het doelwit van zijn aanslag. “*Corporate America doesn’t need to be destroyed, but just shown that they are on the wrong side of history,*” (regels 122-124) schrijft hij. Dit citaat laat blijken dat etniciteit de grootste drijfveer is van de schutter. Hij stelt dat terroristische acties niet nodig zijn om bedrijven van motief te laten veranderen. Dit staat in contrast met zijn aanpak jegens de Hispanic bevolking, waar hij van mening is dat geweld wel degelijk de oplossing is. Dit verklaart de schutter in het volgende citaat:

“Even if other non-immigrant targets would have a greater impact, I can’t bring myself to kill my fellow Americans. Even the Americans that seem hell-bent on destroying our country. Even if they are shameless race mixers, massive polluters, haters of our collective values, etc. One day they will see error of their ways. Either when American patriots fail to reform our country and it collapses or when we save it. But they will see the error of their ways. I promise y’all that.” (regels 146-151)

In de context van Amerikaans burgerschap maakt de auteur onderscheid tussen Amerikanen, de wij-groep, en immigranten, de zij-groep. Deze context toont aan dat de auteur nationaliteit benadert vanuit een essentialistische blik: het is onveranderlijk (Baumann, 1999). Volgens de directe woorden van de auteur zijn bedrijven de belangrijkste veroorzakers van het onrecht jegens witte Amerikanen. Hij plaatst ‘bedrijf’ echter in de wij-groep van Amerikanen, en beschouwt dit actorcluster dus als ‘mede-Amerikaan.’ Omwille van deze waargenomen gedeelde identiteit spreekt de El Paso-schutter als het ware over een ‘soortgenoot’. En juist die gedeelde identiteit leidt ertoe dat de schutter geen gewelddadig gedrag wil vertonen naar het actorcluster bedrijven. Opvallend is dat de auteur erg abstract is zodra hij dit actorcluster bespreekt. Bedrijven zijn immers geen enkelvoudige entiteit: ze bestaan uit meerdere entiteiten die tezamen het bedrijf vormen. Deze medewerkers kunnen ook van Hispanic afkomst zijn. Dit benoemt de auteur echter niet. Tevens specificceert de schutter niet om welke bedrijven het precies gaat. In plaats daarvan spreekt hij over dit cluster in het algemeen.

“Racial diversity will disappear as either race mixing or genocide will take place. But the idea of deporting or murdering all non-white Americans is horrific. Many have been here at least as long as the whites, and have done as much to build our country.” (regels 157-160). Zoals eerdergenoemd creëert de auteur een grens tussen Amerikanen en niet-witte Amerikanen. De schutter markeert etniciteit door een waargenomen verschil in huidskleur aan te wijzen. Op die manier benadert de El Paso-schutter huidskleur als een constant relevant gegeven in een proces van reïficatie (Demmers, 2016). In regel 66 verwijst de auteur naar witte Amerikanen als de ‘inheemse inwoners’ van de Verenigde Staten. Dit valt op, omdat de auteur hier niet verwijst naar de actorgroep inheemse bevolking (zie Tabel 3). Ondanks dat hijzelf de link legt tussen witte Amerikanen en een Europese afkomst, spreekt hij alsnog over deze

groep mensen als de ‘originele’ bewoners van de Verenigde Staten. Op basis daarvan stelt de schutter dat witte Amerikanen het recht hebben om Amerikaans land te ‘claimen’.

Dat wit de norm is, betekent volgens de schutter niet dat Amerikanen bij uitstek geen andere huidskleur kunnen hebben. Hij specificceert niet wie hij bedoelt met niet-witte Amerikanen. Mogelijk verwijst de auteur hier wel naar de actorgroep van de inheemse bevolking van de Verenigde Staten (zie Tabel 3). Hij schrijft hij echter wel over dat deze ‘vrijwel uitgeroeid is’ door de Europese voorouders van witte Amerikanen. Een andere mogelijkheid is dat de auteur hier hint naar het slavernijverleden van de Verenigde Staten en doelt op de Afro-Amerikaanse bevolkingsgroep. Deze groep komt echter niet expliciet ter sprake in de tekst.

De zij-groep van immigranten bestaat dus uit de Hispanic actorengroep, en de kinderen van de Hispanics. De El Paso-schutter is hier inconsistent in zijn redenering. “*2nd and 3rd generation Hispanics form interracial unions at much higher rates than average. Yet another reason to send them back.*” (regels 153-155). De auteur verwijst in het citaat wederom naar de geboortecijfers toegeschreven aan de Hispanic identiteit. Hij noemt dit als reden om ‘hen’ allemaal terug te sturen, zowel de eerste generatie Hispanics als de tweede en derde. ‘Terug’ verwijst naar land van afkomst. Dit is merkwaardig, aangezien tweede en derde generatie allochtonen per definitie geboren zijn in de Verenigde Staten. De El Paso-schutter stelt dus dat ondanks dat zij in het bezit zijn van een Amerikaans paspoort, er geen plek voor hen is in de Verenigde Staten. Terug zou voor hen dan het land van herkomst van hun ouders of overgrootouders betekenen. Dit staat in contrast met zijn eerdere woorden, waar hij ‘de bijdrage aan het opbouwen van de Verenigde Staten’ als voorwaarde beschouwt voor Amerikaans burgerschap (regels 159 en 160). Deze voorwaarde geldt dus voor iedereen behalve mensen van Hispanic afkomst. De Amerikaanse nationaliteit koppelt de schutter in zekere zin dus wel aan etniciteit, door de Hispanic identiteit hiervan te excluseren. Hispanics koppelt de schutter op dezelfde manier aan een nationaliteit, door te claimen dat deze ‘etniciteit’ gebonden is aan een land buiten Noord-Amerika en Europa. Hier benadert de auteur etniciteit en nationaliteit dus vanuit het essentialisme door te claimen dat deze identiteiten natuurlijk en onveranderlijk zijn (Baumann, 1999).

Context: Milieu

Zoals genoemd in de context onrecht is de El Paso-schutter van mening dat iedereen bijdraagt aan de vervuiling van het milieu. De schutter erkent dat iedereen in de Verenigde Staten gebruikt maakt van middelen en grondstoffen, ongeacht diens identiteit. “*The American lifestyle affords our citizens an incredible quality of life. However, our lifestyle is destroying the environment of our country.*” (regels 74 en 75). De ‘wij’ die de auteur direct in zijn tekst aanspreekt, bestaat consistent uit witte Amerikanen. Dit is tevens de groep die de schutter aanspreekt in het bovenste citaat. Deze aanname baseer ik op de volgende twee punten:

Ten eerste het gegeven dat de schutter bewust de huidskleur van de actorgroep niet-witte Amerikanen markeert. Dit is in tegenstelling tot witte Amerikanen, de schutter maakt hier op een meer impliciete wijze bekend dat hij een witte huidskleur koppelt aan deze actorgroep. Indien hij met de term ‘Amerikanen’ opeens ‘alle Amerikanen’ bedoelt in plaats van ‘witte Amerikanen,’ zou hij dat mogelijk expliciet hebben aangegeven. Ten tweede omdat de schutter schrijft vanuit de door hem geformuleerde belangen van witte Amerikanen. De schutter beschrijft in de context onrecht hoe diverse actoren een dreiging vormen voor het witte ras, en niet alle Amerikanen. Dat de schutter in het bovenste citaat witte Amerikanen toespreekt, betekent echter niet dat hij suggereert dat de actorgroep niet-witte Amerikanen niet bijdragen aan de vervuiling van het milieu. Het feit dat deze actorgroep zo weinig ter sprake komt, onderstreept juist de mogelijkheid dat de schutter louter de belangen van ‘zijn’ witte ras nastreeft, en dat zijn aanslag raciaal en etnisch gedreven is (Klein, 2019).

“Everything I have seen and heard in my short life has led me to believe that the average American isn’t willing to change their lifestyle, even if the changes only cause a slight inconvenience. [...] I just want to say that I love the people of this country, but god damn most of y’all are just too stubborn to change your lifestyle,” (regels 85-88 en 90-92)

De wij-groep in de context van milieu wordt echter niet gevormd door de actorgroep witte Amerikanen. De auteur keert zich voor het eerst af van deze actorgroep. Hij representeert hen in deze context als koppig. De dichotomie die de auteur creëert in de context van duurzaamheid en milieu, is onaangepast tegenover de activist. Door witte Amerikanen te beschrijven als koppig, representeert de schutter deze actorgroep af als mensen die niet bereid zijn om zich aan te passen voor het milieu. Zij vormen daarom de zij-groep. Hiermee suggereert de schutter dat hij wel bereid is om te veranderen.

“So the next logical step is to decrease the number of people in America using resources. If we can get rid of enough people, then our way of life can become more sustainable.” “[...] the Hispanic population is willing to return to their home countries if given the right incentive. An incentive that myself and many other patriotic Americans will provide.” (regels 92-94 en 117-119)

Hispanics vormen de groep die de auteur uit het land wil hebben. Dit wil hij niet bereiken door middel van volkerenmoord. De auteur wil Hispanics oftewel immigranten een reden geven om te vertrekken uit de Verenigde Staten. Zijn aanslag zou fungeren als boodschap: keer terug naar je land van afkomst. De wij-groep bestaat activisten die net als de schutter bereid zijn om een soortgelijke boodschap de wereld in te brengen. Oftewel, door middel van terroristische tactieken zoals het plegen van een aanslag de immigrantenpopulatie als het ware ‘weg te jagen’. Hij legitimeert zijn daden binnen het kader van milieuduurzaamheid. De actorgroep patriotten vormen in deze context de wij-groep. Deze groep spreekt de auteur vervolgens aan in de zinnen 170 tot en met 174. *“Remember: it is not cowardly to pick low*

hanging fruit,” begint hij de zin. De auteur adviseert de wij-groep welke stappen ze wel en niet moeten ondernemen om zo effectief mogelijk bij te dragen aan hun strijd ‘voor het milieu’. De auteur beschrijft daarvoor tevens uitgebreid zijn wapenkeuzes, en wat hij anderen wel en niet aanraadt. De schutter valt hier terug op het concept van imagined gemeenschap: hij besteedt veel tijd aan het onderwijzen en aanmoedigen van een groep die hij hoogstwaarschijnlijk niet persoonlijk kent, maar waar hij wel op rekt (Anderson, 2006).

Context: Ideologie

“If our country falls, it will be the fault of traitors. [...] The argument that mass murder is okay when it is state sanctioned is absurd. Our government has killed a whole lot more people for a whole lot less. America is full of hypocrites who will blast my actions as the sole result of racism and hatred of other countries, despite the extensive evidence of all the problems these invaders cause and will cause.” (regels 137 en 138, 139-143)

De auteur schrijft dat iedereen die zijn geweld afkeurt, een hypocriet en een verrader is. Zij vormen de zij-groep in deze context. De auteur schrijft dat hij liever sterft dan dat hij in leven blijft, wetende dat hij in het laatste geval de teleurstelling van zijn ouders onder ogen moet komen. Hij geeft hiermee aan dat zij de daden van hun zoon afkeuren. Daarom behoort de actorgroep familie tot de zij-groep. De verraders bestaan naast mensen die geweld afkeuren uit degenen die bewust geen actie ondernemen. *“I putting this here because some people will blame the President or certain presidential candidates for the attack. This is not the case. I know that the media will probably call me a white supremacist anyway and blame Trump’s rhetoric. The media is infamous for fake news.”* (regels 176-180). De auteur representeert de actorgroep media als onbetrouwbaar en verspreiders van nep nieuws. Zodoende plaatst hij de media in de in de zij-groep.

De wij-groep bestaat wederom uit het actorcluster patriotten. De auteur presenteert de wij-groep als dapper, moedig dat zij de strijd voor Amerika aan durven gaan. *“I am honored to head the fight to reclaim my country from destruction.”* In de laatste regels van het manifest, 182 en 183, beschrijft de auteur zichzelf als pionier van het gevecht. Hij geeft hiermee aan dat hij hoopt een inspiratiebron voor andere patriotten zijn, eveneens als dat de Christchurch-schutter dat voor hem was. *“In general, I support [Christchurch-schutter] and his manifesto. [...] My motives for this attack are not at all personal. Actually the Hispanic community was not my target before I read The Great Replacement.”* (regels 3 en 4, 10 en 11). De El Paso-schutter schrijft hier dat de Christchurch-schutter een grote rol heeft gespeeld in de keuzes omtrent de aanslag. Hij behoort daarom tevens tot de wij-groep.

6. Contextuele Analyse

De drie manifesten verschillen in bladzijde aantallen. The Great Replacement heeft veruit het hoogste aantal: 77 pagina's tegenover de 12 bladzijden van An Open Letter en de 7 pagina's van The Inconvenient Truth. Dit draagt bij aan de grotere hoeveelheid actoren en actorclusters in The Great Replacement ten opzichte van de andere twee teksten (zie Tabel 1, 2 en 3). Bladzijde- en actorenaantallen spelen daarentegen geen rol in de hoeveelheid contexten die de auteurs behandelen. Alle drie bespreken de actoren binnen de context van onrecht en ideologie. The Great Replacement en An Open letter behandelen daarbovenop de thema's milieu en burgerschap. Tot slot richt The Great Replacement zich op de context van gevaar en het manifest An Open Letter op autonomie en ethiek.

6.1 Overeenkomsten

De auteurs benaderen etniciteit, nationaliteit en religie vanuit het essentialisme en stellen dat deze identiteiten biologisch en onveranderlijk zijn (Baumann, 1999). Dit speelt een grote rol in de manier waarop zij actoren representeren. Binnen de thema's onrecht en ideologie is er sprake van grote overlap. In de context van onrecht creëren alle drie de schutters de dichotomie van slachtoffer-dader. Deze groepen ontstaan in een proces van categorisatie en reïficatie: de auteurs markeren huidskleur als een statisch en relevant attribuut en plaatsen op basis daarvan actoren in de wij- en zij-groep (Demmers, 2016). De zij-groep beschouwen alle drie de auteurs als niet-wit, namelijk immigranten, Joden en Hispanics. De auteurs representeren deze zij-groep consistent als de 'indringer': zonder dat de zij-groep er recht op heeft, nemen ze ruimte in een Europees gebied in beslag.

De wij-groep bestaat voor alle drie de schutters uit witte Europeanen. Zij zijn het slachtoffer van de zij-groep omdat de zij-groep volgens alle auteurs bijdraagt aan de uitroeiing van het Europees-witte ras. De schutters zijn van mening dat 'rassen' fundamenteel van elkaar verschillen, en dat er sprake is van een hiërarchische orde. Alle drie de schutters representeren het witte ras als intelligent en superieur ten opzichte van de andere rassen. Aan dit 'ras' koppelen de auteurs gebied. Dat wil zeggen dat de schutters van mening zijn dat de 'etnisch nationale' identiteit de woonplaats van een persoon rechtvaardigt. Hoewel de één er uitgebreider op in gaat dan de ander, stellen alle auteurs dat een individu Europees is, indien deze een witte huidskleur heeft en diegene of diens familie afkomstig is uit Europa.

In zowel The Great Replacement als The Inconvenient Truth valt het concept van burgerschap ter sprake. Het eerste manifest bespreekt in detail het Europese territorium en welke landen hier wel en niet toebehoren (zie actorcluster Europa en Europees gebied, Tabel 1). De auteur bespreekt twee voorwaarden om een inwoner binnen Europa, Oceanië, Noord- en Zuid-Amerika te zijn: in bezit zijn van een Europees etnische en nationale identiteit en het hebben van een witte huidskleur. De auteur van The Inconvenient Truth vertelt wat het betekent om Amerikaans te zijn. Hij beweert dat Hispanics

omwille van hun etnische en nationale identiteit gebonden zijn aan het Zuid-Amerikaanse continent en daarom per definitie niet Noord-Amerikaans zijn.

Binnen de context van ideologie creëren alle drie de schutters bewust een grens binnen de groep van wit-Europese mensen. De groepsvorming baseert zich op het steunen of afkeuren van de ideologische denkbeelden ten grondslag aan de aanslagen van de schutters. Zowel de zij- als wij-groep komen in essentie met elkaar overeen. De auteurs van *An Open Letter* en *The Inconvenient Truth* beschrijven de zij-groep als ‘verraders.’ De Christchurch-schutter labelt de zij-groep als anti-wit. Voor alle drie bestaat de zij-groep tenminste uit de actorclusters bedrijven, de media en politici. De wij-groep bestaat voor de schutters consequent uit de actorclusters van sympathisanten of patriotten. Deze wij-groep wordt gerepresenteerd als wit, moedig, patriottisch, dikwijls mannelijk en bereid om het witte ras te beschermen. De schutters van Christchurch en Poway koppelen deze wij-groep aan de virtuele 4chan/8kun identiteit, oftewel anons. Hoewel de El Paso-schutter in verband is gebracht met beide websites, maakt hij hier geen tekstuele verwijzingen naar.

De schutters van Christchurch en El Paso legitimeren hun geweld binnen het narratief van milieuduurzaamheid. Beide actoren zeggen dat de wereldbevolking moet krimpen om het milieu te redden. De Christchurch-schutter claimt dat Islamiëten de hoogste geboortecijfers hebben, en de El Paso-schutter zegt dat in de Verenigde Staten geldt voor Hispanics. Hun geweld heeft dezelfde boodschap: het aanmoedigen van de targetgroep om ‘Europees gebied’ te verlaten.

Alle drie de auteurs representeren het Europees-witte ras en de targetgroepen op een selectieve, eenzijdige manier af. Ze includeren geen informatie die de slachtoffer-dader dichotomie in twijfel kan trekken. De schutter van Poway brengt geen woord uit over de onderdrukkende, discriminerende en antisemitische behandeling van het Joodse volk in zowel het verleden als het heden. Alle drie de schutters benoemen niet expliciet de rol van het ‘wit-Europese ras’ in de trans-Atlantische slavenhandel waar Europeanen tot slaaf gemaakte Afrikanen verhandelden. De schutter van Christchurch beschuldigt Islamiëten van slavernij. Echter, hij noemt later in zijn tekst vluchtig dat ‘men het een ras niet kwalijk kan nemen als ze het beste voor hun mensen over hebben en daarom slavernij uitvoeren’. Deze uitspraak is aannemelijk een verwijzing en legitimatie van het slavernijverleden van Europa en de Verenigde Staten.

Hetzelfde gebrek aan reflectie vindt plaats in relatie tot de Europese kolonisatie van onder andere Amerika. De auteurs beschrijven wit-Europese mensen als de oorspronkelijke inwoners van onder andere de Verenigde Staten. Ze stellen dat witte mensen vanwege hun identiteit recht hebben op Europese gebieden, waaronder oorspronkelijke koloniën. De schutter van El Paso benoemt als enige de inheemse volkeren van de Verenigde Staten in zijn manifest. Hij schrijft dat hij niet wil dat het Europees-witte ras uitsterft door toedoen van de Hispanics, net zoals de inheemse bevolking bijna uitstierf door toedoen van zijn Europese voorouders. Desalniettemin verwijst hij naar het wit-Europese ras als de originele bewoners van Amerika.

Tot slot zijn de schutters van Christchurch en El Paso allebei inconsistent omtrent met betrekking op milieuduurzaamheid. Ze claimen dat de wereldbevolking moet krimpen om het milieu te redden. Tegelijkertijd zeggen ze dat ze geen genocide willen plegen, maar louter een bepaalde groep willen wegsturen uit een door hun geclaimd gebied. In het laatste geval zou er niets veranderen aan de totale wereldbevolking.

6.2 Verschillen

De Poway-schutter legitimeert zijn daden binnen een religieus ethisch narratief. Dit doet hij aan de hand van een christelijke identiteit. De Christchurch-schutter claimt niet te weten in hoeverre hij zich identificeert als christelijk. De schutter van El Paso doet geen enkele uitspraak over religie in zijn manifest. De Poway aanslagpleger daarentegen zegt christelijk-zijn zijn lotsbestemming is. Hij beweert op de hoogte te zijn van de juiste betekenis van de Bijbel, in tegenstelling tot ‘neppe’ christenen. Volgens de schutter is het wit-Europese ras een superieure creatie van God. Joden daarentegen zouden de belichaming zijn van het kwaad. Een creatie van God geïnspireerd door demonen en Satan.

Vanuit de essentialistische benadering representeert de auteur Joods-zijn als een onveranderlijke religieuze, nationale en etnische identiteit (Baumann, 1999). Hij redeneert dat omdat Joden inherent slecht zijn, zij gezamenlijk het doel nastreven om het witte ras en christenen wereldwijd uit te roeien. Door te spreken van zelfverdediging tegen het kwaad, legitimeert de Poway-schutter dus zijn aanslag. Hij benadrukt de slechtheid van Joden in de context van autonomie. Hierin claimt de schutter dat de zij-groep gehanteerd en gemanipuleerd wordt door de Joden. Deze groep van pionnen bestaat uit zwarte mensen, vrouwen, de media, politici en corporaties. Deze actoren worden door de schutter afgebeeld als passief. Zij zouden niet over de intelligentie bezitten om de oplichterijen van de Joden door te hebben.

De aanslagpleger van Christchurch koppelt moslims aan een religie, nationaliteit en etniciteit. In tegenstelling tot de Poway-schutter claimt hij niet vanuit een ethisch perspectief dat moslims slecht zijn. De schutter zegt dat hij actoren niet omwille van hun identiteit beoordeelt, maar op basis van hun gedrag. Desalniettemin verbindt hij in zijn manifest mensen met de identiteit van moslim aan de eigenschappen gewelddadig en onbeschaafd. Dit doet hij vanwege de identiteit ‘moslim’. Tevens vanuit het essentialisme beschouwt de schutter van El Paso ‘Hispanic’ als een etniciteit en een nationaliteit. De schutter van El Paso praat negatief over Hispanics. Echter, hij schildert deze groep niet af als inherent ‘slecht,’ in tegenstelling tot de andere schutters.

De Christchurch- en El Paso-schutter representeren de actoren bedrijven, de media en politieke actoren als meer actieve entiteiten. De El Paso-schutter schrijft bijvoorbeeld dat deze actoren niet dom zijn, maar juist bewust zijn van het onrecht dat gaande is. Volgens de schutter zouden deze actoren omwille van hun eigen hebzucht bijdragen aan het onrecht. Hij maakt echter duidelijk dat hij geen gewelddadig gedrag naar hen toe wil vertonen. Dat komt omdat zij volgens hem Amerikaans zijn, en hij niet ‘zijn eigen volk’ wil aanvallen. Christchurch-schutter beschrijft eveneens de actoren politici,

bedrijven binnen het actorcluster kapitalisten en de media als actieve entiteiten die anti-wit gedrag vertonen omwille van opportunistische doeleinden. Echter, in tegenstelling tot de andere twee auteurs roept de Christchurch-schutter sympathisanten op om gewelddadig gedrag te vertonen jegens deze actoren. Zijn reden hiervoor is dat deze actoren op hun eigen manier bij zouden dragen aan de ‘vervanging van het Europese ras’.

6.3 Persoonlijke Identiteit

De auteurs beschrijven zichzelf alle drie als ‘normaal.’ Ten opzichte van de andere twee schutters neemt de auteur van An Open Letter een meer persoonlijke aanpak in de constructie van zijn persoonlijke identiteit. Hij beschrijft in detail zijn etnische identiteit en familiestamboom, zijn verleden als verpleegkundige en zijn liefde voor pianospel. De schutter van El Paso creëert naast zijn etnische identiteit louter een sociale identiteit aan de hand van de constructie van wij- en zij-groepen (Brewer, 1991). De Christchurch-schutter lijkt persoonlijke onderwerpen te behandelen. Hier verspreidt de schutter echter foutieve informatie in de vorm van *shitposting* (Chen, 2012). De misdadigers van Christchurch en Poway construeren een anon oftewel 4chan identiteit aan de hand van hun taalgebruik en incorporatie van internet-memes. Hoewel de auteur van The Inconvenient Truth zich in de tekst niet expliciet in verband brengt met 4chan en de anon-gemeenschap, is het bekend dat hij actief was op de websites 4chan en 8kun (Glaser, 2019).

6.4 Groepsidentiteit

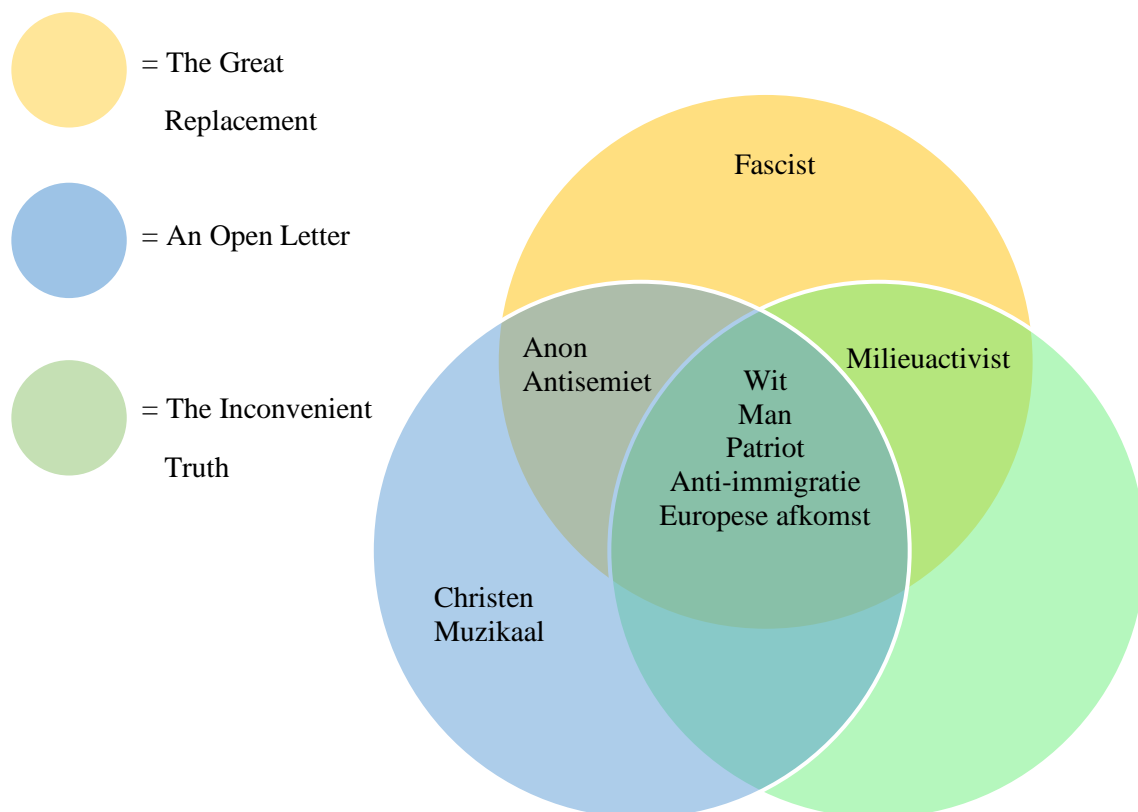
Aan de hand van de optimal distinctiveness theorie en de zelf-toegeschreven identiteiten heb ik een identiteit-profiel gecreëerd van de drie schutters. Hier richtte ik de aandacht op de identiteit van de wij-groep ten opzichte van de zij-groep en de eigenschappen en de attributen die de auteurs direct aan zichzelf toeschreven in hun manifesten. Het resultaat is vormgegeven in een venndiagram (Figuur 2).

Alle drie de auteurs spreken over een etnische hiërarchie op basis van door hen waargenomen raciale verschillen. Dit leidt ertoe dat ze racistische, wit-superieure denkbeelden reproduceren in hun manifesten. De auteurs identificeren zich als oorspronkelijk Europese mannen. De essentie van deze etnische en nationale identiteit, verwoorden de auteurs op een overeenkomstige manier: een etnische en nationale Europese afkomst en een witte huidskleur. Afkomstig zijn uit Europa is onvoldoende, maken alle drie de schutters kenbaar. Tevens claimen ze dat het hebben van een lichte huidskleur niet per definitie een teken is van het ‘witte ras’. Europees zijn komt volgens de auteurs neer op de onlosmakelijke verbondenheid tussen etniciteit en nationaliteit. De schutters brengen het zogenoemde Europees-witte ras positief in beeld en representeren deze op hun eigen manier als superieur ten opzichte van andere rassen.

Ondanks de verschillen in targetgroepen is er sprake van overlap in representaties: minderwaardig ten opzichte van het witte ras, bij uitstek niet-Europees en niet-Amerikaans en bevinden

zich schuldig aan het laten uitsterven van het witte ras. De schutters van Christchurch en El Paso beschrijven eveneens de hoge geboortecijfers van de zij-groep. De schutters van Poway en Christchurch beelden de targetgroep naast minderwaardig tevens af als inherent slecht.

In het venndiagram (Figuur 2) komt naar voren dat de identiteiten en attributen gekoppeld aan deze wij-groep in de context van ideologie direct overeenkomen met de overlappende identiteiten en eigenschappen van de drie schutters. De identiteiten die niet overlappen zijn identiteiten die de auteurs aan zichzelf hebben toegeschreven, en niet dus niet aan de wij-groep in de context ideologie. Alleen de Poway-schutter brengt deze wij-groep tevens in verband met de ‘anon’-identiteit. De Christchurch-schutter identificeert zich tevens als anon, maar maakt geen expliciete verwijzingen naar de patriotten pro-wit groep als anons. De Poway-schutter laat religie en zijn christelijke identiteit een grote rol spelen in zijn manifest. Het actorcluster christenen, bestaande uit alle rassen, spreekt hij echter consistent onafhankelijk aan van de sympathisanten. Hetzelfde geldt voor de auteur van The Inconvenient Truth. Hij ziet milieuactivisme niet als vereiste om een ‘patriot’ of sympathisant te zijn. De Christchurch schutter beschrijft de groep van patriotten inconsistent als mannen en vrouwen. Hij legt echter de focus op mannen, door te praten over de rol die sterke mannen hebben in het beschermen van het witte ras. Daarbovenop representeert de auteur alle vrouwen als passief, in tegenstelling tot de sterke, Westerse mannen.

Figuur 2 Overlappende identiteiten, eigenschappen en attributen van de drie schutters

7. Conclusie

De verschillen in representaties uiteten zich in de mate waarin actoren als passief of actief worden afgebeeld en in hoeverre het gedrag van de zij-groepen wordt verklaard door externe of interne factoren. De overeenkomst is de extreme dichotomie die de auteurs creëren. Zonder nuance representeren de schutters de zij-groep op een negatieve manier en de wij-groep op een positieve manier. De aanslagplegers van Christchurch, Poway en El Paso benaderen identiteit vanuit het essentialisme en beschouwen nationaliteit, etniciteit en religie als aangeboren, onveranderlijke ‘dingen’. Ze delen de aanname dat mensen in te delen zijn in rassen. Deze rassen zouden inherent van elkaar verschillen. De auteurs stellen dat het Europees-witte ras superieur is ten opzichte van andere rassen. Zij plaatsen zichzelf in de categorie van het wit-Europese ras.

Deze aanname ligt ten grondslag aan het categorisatieproces van de auteurs. Alle drie auteurs brengen de mensen die buiten de categorie van het Europese ras vallen negatief in beeld. De één doet dit door te claimen dat deze inherent slecht zijn, de ander doet dit door te claimen dat het gedrag die zij vertonen verkeerd is. Echter, de auteurs verklaren het gedrag van actoren aan de hand van diens toegeschreven identiteit. Het beschreven negatieve gedrag van de niet-witte actoren wordt vervolgens weer verklaard aan de hand van de ‘minderwaardige’ identiteit.

Het Europese-ras koppelen de auteurs aan positieve eigenschappen. Binnen deze groep creëren de schutters de grens tussen een wij- en zij-groep van patriotten en verraders. In essentie komen deze representaties van de auteurs op hetzelfde neer: het verraderlijke gedrag die de zij-groep ten opzichte van de wij-groep vertoont, wordt verklaard aan de hand van afwijkende ideologieën. Dit beschouwen ze alle drie als iets wat je ‘hebt’ en niet als iets wat je ‘bent’. Zodoende wordt het duidelijk dat de schutters wit-Europese mensen als superieur en dus autonoom afschilderen. De mensen die hierbuiten vallen zouden louter handelen omwille van hun etnische, nationale en religieuze identiteit.

De grootste verschillen hebben betrekking op hun persoonlijke identiteiten. De schutters van Christchurch en El Paso zetten zichzelf neer als duurzaam. De Christchurch-schutter identificeert zich als anon, evenals de Poway-schutter. De Poway-schutter benadrukt tevens zijn christelijke identiteit. Uit de analyse komt naar voren dat de overlappende identiteiten van de Christchurch, Poway en El Paso schutters overeenkomen met hun representaties van de wij-groep in de context van ideologie. Dit doen zij onder andere door zich af te zetten van de zij-groep. Deze groep beschrijven ze als mannelijk, intelligent, moedig en wit.

8. Discussie

De drie auteurs streven het collectieve doel van raciale segregatie na. De schutters claimen te handelen omwille van milieu verduurzaming en vanuit ethische redenen. Hoewel deze redenen zeker bij hebben

kunnen dragen aan hun denkbeelden, tonen de manifesten aan dat racisme de voornaamste drijfveer is. Dit blijkt uit twee dingen:

Ten eerste spreken de auteurs zichzelf tegen. De schutters van Christchurch en El Paso zeggen dat de wereldbevolking moet krimpen ten behoeve van het milieu. Tegelijkertijd staat in *The Great Replacement* dat de geboortecijfers van het wit-Europese ras moeten stijgen ter bescherming van zijn volk. De El Paso aanslagpleger schrijft dat corporaties de grootste vervuilers zijn in de Verenigde Staten, echter zou hij hen geen kwaad willen doen omdat ze door hem waargenomen witte-Amerikanen zijn. De Poway schutter legitimeert zijn daden vanuit een ethisch perspectief en claimt dat Joden slecht zijn. Hij legt de focus echter louter op het redden van ‘zijn’ wit-Europese ras, en op geen andere groepen mensen.

Ten tweede botsen de ideeën van de auteurs met elkaar. De Christchurch-schutter schrijft in zijn manifest dat hij de normen en waarden van een Joods en Christelijk Europa wil waarborgen. Dit staat lijnrecht tegenover de antisemitische denkbeelden van de Poway-schutter. De aanslagpleger van El Paso schrijft dat Hispanics ‘gebonden’ zijn aan Zuid-Amerika en dat niet-witte en niet-Hispanic mensen inwoners van de Verenigde Staten zijn. Dit staat in contrast met de denkbeelden van de Christchurch-schutter die van mening is dat Zuid-Amerika onder Europa valt en dat alleen wit-Europees etnische mensen hier mogen wonen.

Dit laatste punt komt overeen met de theorie van Berntzen en Sandberg (2014). Ondanks dat de denkbeelden van de Poway- en El Paso-schutters deels afwijken van de verkondigde denkbeelden van de Christchurch-schutter, zijn de overeenkomsten sterk genoeg om zich erdoor te laten leiden. Ik concludeer dat de wit-superieure denkbeelden het fundament vormen van de collectieve identiteit en dus de imagined gemeenschap waar de schutters deel van uitmaken.

De theoretische implicatie van dit onderzoek heeft betrekking op de theorie rondom rechts-extremisme en virtuele gemeenschappen. Uit de analyse kwam naar voren dat de overlappende identiteitsconstructies van de auteurs overeenkomen met hun representaties van de wij-groep ‘patriotten’ in de context van ideologie. Deze overeenkomstige identiteit suggereert dat er sprake is van een soortgelijk ‘lidmaatschap’ van een groter sociaal netwerk. Binnen dit netwerk produceren en reproduceren alle drie de schutters rechts-extremistische denkbeelden.

Verwijzingen naar deze gemeenschap uit de Christchurch- en Poway-schutters door shitposts en donkere humor, taaluitingen populair op 4chan en 8kun. De El Paso-schutter legt de nadruk op het delen van aanmoedigende woorden. Alle drie de schutters delen informatie omtrent wapengebruik. Alle drie informeren ze de ‘patriotten wij-groep’ over wapengebruik en effectieve manieren om een groot dodenaantal te behalen. De auteurs delen bemoedigende woorden en uitingen niet alleen hun hoop maar vooral het vertrouwen in de patriot om in hun voetsporen te treden. Deze uitingen wijzen op een groepsgevoel die ten grondslag ligt aan een imagined gemeenschap.

Een limitatie van dit onderzoek is de subjectiviteit van het betekenisgevingproces. De kritische discours analyse berust zich op interpretaties. Alleen de schrijvers van de teksten zijn op de hoogte van

de ware betekenis achter hun woorden. Echter, om zo grondig mogelijk te werk te gaan heb ik bewust de manifesten op systematische wijze benaderd.

Ten tweede kan ik op basis van mijn onderzoek louter uitspraken doen over de schutters van Christchurch, Poway en El Paso. De kwalitatieve aard van dit onderzoek staat niet toe om generaliserende uitspraken te maken over rechts-extremisten in het algemeen. Desalniettemin zijn de uitkomsten van dit onderzoek relevant. Het onderzoek toont aan dat de drie schutters zich verbinden met de collectieve identiteit van patriotten. Dit suggereert de aanwezigheid van een groter netwerk, dat hoogstwaarschijnlijk de vorm aanneemt van een imagined, virtuele gemeenschap. Binnen deze gemeenschap produceren en reproduceren de auteurs een rechts-extremistisch discours.

Mediaberichtgeving reproduceert de foutieve aanname dat de Christchurch-, Poway- en El Paso-schutters voorbeelden zijn van lone wolf terroristen. We lopen daarom het risico dat we een groter gevaar over het hoofd zien. Zodoende pleit ik voor een herziening van rechts-extremistisch geweld. Het internet biedt de mogelijkheid voor gelijkgezinden wereldwijd om samen te komen. Rechts-extremistische organisaties hebben zich de afgelopen vijftien jaar ontwikkeld tot leider-loze organisaties. Het gebrek aan kennis omtrent deze gemeenschappen nodigt uit om nader onderzoek te doen.

Mijn voorstel voor toekomstig onderzoek is een focus op het netwerk. Toekomstig onderzoek kan zich richten op de sympathisanten die online steun betuigen aan rechts-extremisten, en de fora waarbinnen zij deze teksten delen. Hier zou sprake zijn van het identificeren van virtuele rechts-extremistische gemeenschappen en aan de hand van een contentanalyse het discours binnen deze gemeenschappen te bestuderen.

Literatuurlijst

- AIVD. (2018). *Rechts-Extremisme in Nederland, een Fenomeen in Beweging*. Geraadpleegd van <https://www.aivd.nl/onderwerpen/extremisme/documenten/publicaties/2018/10/02/rechts-extremisme-in-nederland-een-fenomeen-in-beweging>
- AIVD. (z.d.). Rechts-extremisme. Geraadpleegd van <https://www.aivd.nl/onderwerpen/extremisme/rechts-extremisme>
- Anderson, B. (2006). *Imagined Communities*. (3e ed.). New York, NY: Verso.
- Antezana, S. (2016). Filthy Frank and the inexplicable, weird kind of gross side of YouTube. Geraadpleegd van <https://www.dbknews.com/2016/12/01/filthy-frank-youtube-george-miller/>
- Baumann, G. (1999). *The Multicultural Riddle: Rethinking National, Ethnic, and Religious Identities*. New York, NY: Psychology Press.
- Baym, N. K. (2015). *Personal Connections in the Digital Age*. Malden, MA: John Wiley & Sons.
- Berger, P. L., & Luckmann, T. (1967). *The Social Construction of Reality*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Penguin Books.
- Berntzen, L. E., & Sandberg, S. (2014). The Collective Nature of Lone Wolf Terrorism: Anders Behring Breivik and the Anti-Islamic Social Movement. *Terrorism and Political Violence*, 26(5), 759–779.
- Blanchard, A. L., & Markus, M. L. (2004). The Experienced "Sense" of a Virtual Community: Characteristics and Processes. *ACM Sigmis Database: the Database for Advances in Information Systems*, 35(1), 64-79.
- Boeschoten, T., & Van de Ven, C. (2019, 28 augustus). Onderzoek: Alt-Light en Alt-Right Domineren Nederlandse Twitter. Geraadpleegd van <https://www.groene.nl/artikel/je-gaat-me-toch-niet-als-genuanceerd-wegzetten-he>
- Bouma, K. (2019, 5 augustus). 8chan: de plek waar alles – hoe verwerpelijk en extremistisch dan ook – bespreekbaar is. Geraadpleegd van <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/8chan-de-plek-waar-alles-hoe-verwerpelijk-en-extremistisch-ook-bespreekbaar-is~bf978cda/>
- Brewer, M. B. (1991). The Social Self: on Being the Same and Different at the Same Time. *Personality & Social Psychology Bulletin*, 17(5), 475–482.

- Carvalho, A. (2000). *Discourse Analysis and Media Texts: a Critical Reading of Analytical Tools*. Geraadpleegd van <https://repositorium.sdum.uminho.pt/handle/1822/3137>
- Carvalho, A. (2008). Media(ted) Discourse and Society: Rethinking the Framework of Critical Discourse Analysis. *Journalism Studies*, 9(2), 161-177.
- Chen, C. (2012). The Creation and Meaning of Internet Memes in 4chan: Popular Internet Culture in the Age of Online Digital Reproduction. *Habitus*, (3), 6-19.
- Christchurch. (2019). *The Great Replacement*. Geraadpleegd van https://www.ilfoglio.it/userUpload/The_Great_Replacementconvertito.pdf
- Davison, P. (2012). The Language of Internet Memes. In M. Mandiberg (Red.), *The Social Media Reader*. (pp. 120-134). New York, NY: New York University Press.
- De Koster, W., & Houtman, D. (2008). 'STORMFRONT IS LIKE A SECOND HOME TO ME' on Virtual Community Formation by Right-Wing Extremists. *Information, Communication & Society*, 11(8), 1155-1176.
- Demmers, J. (2016). *Theories of Violent Conflict: An introduction*. New York, NY: Routledge.
- De Waard, P. (2019, 11 augustus). Politie ziet aanslag op moskee als terroristische daad. Geraadpleegd van <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/politie-noorwegen-ziet-aanslag-op-moskee-als-terroristische-daad~b6218fbe/>
- Edwards, J. (2019, 30 december). The chilling number of misunderstood 'jokes' in the Christchurch killer's manifesto show how few people understand the disinformation ecosystem of the alt right. Geraadpleegd van <https://www.businessinsider.nl/memes-in-christchurch-brandon-tarrant-manifesto-2019-12/>
- El Paso. (2019). *The Inconvenient Truth*. Geraadpleegd van <https://grabancijas.com/patrick-crusius-manifesto-the-inconvenient-truth/>
- Eligon, J. (2019, 7 augustus). The El Paso Screed, and the Racist Doctrine Behind It. Geraadpleegd van <https://www.nytimes.com/2019/08/07/us/el-paso-shooting-racism.html>
- Falk, A. (2008). *Anti-Semitism: a History and Psychoanalysis of Contemporary Hatred*. Santa Barbara, CA: Praeger Publishers.

- Fearon, J. D., & Laitin, D. D. (2000). Violence and the Social Construction of Ethnic Identity. *International Organization*, 54(4), 845-877.
- Feenberg, A., & Bakardjieva, M. (2004). Virtual Community: No 'Killer Implication'. *New Media & Society*, 6(1), 37-43.
- Flynt, W. (2004). *Dixie's Forgotten People: the South's Poor Whites*. Indiana University Press.
- Glaser, A. (2019, 4 augustus). 8chan Is a Normal Part of Mass Shootings Now. Geraadpleegd van <https://slate.com/technology/2019/08/el-paso-8chan-4chan-mass-shootings-manifesto.html>
- Greene, V. (2011). Critique, Counter-Narratives and Ironic Intervention in South Park and Stephen Colbert. In T. Gourmelos & V. Greene (Red.), *A Decade of Dark Humor: How Comedy, Irony, and Satire Shaped post-9/11 America*. (pp. 119-136). Jackson, MS: The University Press of Mississippi.
- Gruenewald, J., Chermak, S., & Freilich, J. D. (2013). Distinguishing "Loner" Attacks from other Domestic Extremist Violence: a Comparison of Far-Right Homicide Incident and Offender Characteristics. *Criminology & Public Policy*, 12(1), 65-91.
- Hamilton, I. A. (2019, 29 april). PewDiePie wants to end the 'subscribe to PewDiePie' meme after the New Zealand mosque massacre. Geraadpleegd van <https://www.businessinsider.nl/pewdiepie-stop-subscribe-to-pewdiepie-meme-after-christchurch-shooting-2019-4?international=true&=US>
- Heck, W., & Wassens, R. (2019, 27 augustus). Hoe het Christchurch-manifest in alle talen de wereld over gaat. Geraadpleegd van <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/08/27/pamflet-christchurch-in-het-nederlands-a3971400>
- Houthuijs, P. (2019, 18 augustus). Breivik en Tarrant als helden: rechts-extremistisch terrorisme in opkomst. Geraadpleegd van <https://nos.nl/artikel/2297955-breivik-en-tarrant-als-helden-rechts-extremistisch-terrorisme-in-opkomst.html>
- Jenkins, R. (2014). *Social identity*. (4e ed.). New York, NY: Routledge.
- Kamphorst, J. (2020, 21 februari). De aanslag in Hanau: 'Noem het wat het is: terrorisme.' Geraadpleegd van <https://www.parool.nl/wereld/de-aanslag-in-hanau-noem-het-wat-het-is-terrorisme~bf11ae00/>

- KhosraviNik, M. (2010). Actor Descriptions, Action Attributions, and Argumentation: Towards a Systematization of CDA Analytical Categories in the Representation of Social Groups. *Critical Discourse Studies*, 7(1), 55-72.
- Klein, N. (2019). *On Fire: The (Burning) Case for a Green New Deal*. New York, NY: Simon & Schuster.
- Kuin, F. (2019, 14 juni). Verdachte aanslagen Christchurch ontkent schuld. Geraadpleegd van <https://www.nrc.nl/nieuws/2019/06/14/verdachte-aanslagen-christchurch-ontkent-schuld-a3963704>
- Leonardelli, G. J., Pickett, C. L., & Brewer, M. B. (2010). Optimal Distinctiveness Theory: a Framework for Social Identity, Social Cognition, and Intergroup Relations. *Advances in Experimental Social Psychology*, (43), 63-113.
- Lorenz, T. (2019, 15 maart). The Shooter's Manifesto Was Designed to Troll: The violent rhetoric was written for an audience. Geraadpleegd van <https://www.theatlantic.com/technology/archive/2019/03/the-shooters-manifesto-was-designed-to-troll/585058/>
- Luckerhof, C. (2019, 4 augustus). Hoe de witte schutters elkaar inspireren: van Utoya naar Christchurch naar El Paso. Geraadpleegd van <https://www.volkskrant.nl/nieuws-achtergrond/hoe-de-witte-schutters-elkaar-inspireren-van-utoya-naar-christchurch-naar-el-paso~ba6f1ba9/>
- Lyons, M. N. (2017). *Ctrl-Alt-Delete: the Origins and Ideology of the Alternative Right*. Somerville, MA: Political Research Associates.
- Martin, B. L. (1991). From Negro to Black to African American: The Power of Names and Naming. *Political Science Quarterly*, 106(1), 83-107.
- Naber, C. (2020, 21 maart). Aanslag synagoge Halle: schutter aangeklaagd voor dubbele moord en reeks pogingen. Geraadpleegd van <https://www.ad.nl/buitenland/aanslag-synagoge-halle-schutter-aangeklaagd-voor-dubbele-moord-en-reeks-pogingen~a63bce79/>
- Nagle, A. (2017). *Kill All Normies: Online Culture Wars from 4chan and Tumblr to Trump and the Alt-Right*. Croyden, Verenigd Koninkrijk: John Hunt Publishing.
- NCTV. (2020). *Dreigingsbeeld Terrorisme Nederland 52*. Geraadpleegd van <https://www.nctv.nl/onderwerpen/dtn/documenten/publicaties/2020/05/07/dreigingsbeeld-terrorisme-nederland-52>

- NOS. (2019a, 16 maart). *Dodental terreuraanslag Christchurch naar 50, eerste lichamen terug naar families*. Geraadpleegd van <https://nos.nl/artikel/2276299-dodental-terreuraanslag-christchurch-naar-50-eerste-lichamen-terug-naar-families.html>
- NOS. (2019b, 16 maart). Dader Christchurch zat op anoniem forum 8chan, wat is dat voor plek? Geraadpleegd van <https://nos.nl/artikel/2276286-dader-christchurch-zat-op-anoniem-forum-8chan-wat-is-dat-voor-plek.html>
- NOS. (2019c, 11 april). Extremistisch forum 8chan weer online onder nieuwe naam. Geraadpleegd van <https://nos.nl/artikel/2309039-extremistisch-forum-8chan-weer-online-onder-nieuwe-naam.html>
- Poway. (2019). *An Open Letter*. Geraadpleegd van <https://archive.org/details/john-t-ernest-manifesto-8chan-pol-april-27-2019-an-open-letter>
- Purvis, T., & Hunt, A. (1993). Discourse, Ideology, Discourse, Ideology, Discourse, Ideology... *British Journal of Sociology*, 3(44), 473-499.
- Reddit Gebruiker. (2016, 16 september). What is Alt-Right? [Online Forum Bericht]. Bericht geplaatst op https://www.reddit.com/r/OutOfTheLoop/comments/533can/what_is_altright/
- Seeger, L. (2011). *Writing Subtext: What Lies Beneath*. (2e ed.). Los Angeles, CA: Michael Wiese Productions.
- Sheffield, M. (2016, 25 oktober). Meet Moon Man: The alt-right's racist rap sensation, borrowed from 1980s McDonald's ads. Geraadpleegd van <https://www.salon.com/2016/10/25/meet-moon-man-the-alt-rights-new-racist-rap-sensation-borrowed-from-1980s-mcdonalds-ads/>
- Tajfel, H. (1978). Interindividual Behavior and Intergroup Behavior. In H. Tajfel (Red.), *Differentiation Between Social Groups: Studies in the Social Psychology of Intergroup Relations*. (pp. 27-60). Londen, Verenigd Koninkrijk: Academic Press.
- Teter, M. (2020). *Blood Libel: On the Trail of an Antisemitic Myth*. Boston, MA: Harvard University Press.
- Turner, J. C. (1985). Social Categorization and the Self-Concept: a Social-Cognitive Theory of Group Behavior. In E. J. Lawler (Red.), *Advances in Group Processes: Theory and Research*. (pp. 77-122). Greenwich, CT: JAI Press.

- Turner-Graham, E. (2014). "Breivik is my Hero": the Dystopian World of Extreme Right Youth on the Internet. *Australian Journal of Politics & History*, 60(3), 416-430.
- Urban Dictionary. (2019, 19 maart). Glownigger. Geraadpleegd van <https://www.urbandictionary.com/define.php?term=glownigger>
- Van Hintum, M. (2019, 31 maart). Waarom Anders Breivik toerekeningsvatbaar was. Geraadpleegd van <https://www.trouw.nl/nieuws/waarom-anders-breivik-toerekeningsvatbaar-was~bf94a674/>
- Winter, A. (2019). Online Hate: From the Far-Right to the 'Alt-Right' and from the Margins to the Mainstream. In H. Harmer & K. Lumsden (Red.), *Online Othering: Exploring Digital Violence and Discrimination on the Web*. (pp. 39-63). Cham, Zwitserland: Palgrave Macmillan.
- Wodak, R., & Meyer, M. (2015). *Methods of Critical Discourse Studies*. Londen, Verenigd Koninkrijk: Sage.

Bijlagen

Tabel 1. Schematisch overzicht van de actoren in The Great Replacement

Actoren	Toelichting Entiteiten
Aanslagplegers	Charleston schutter Finsbury aanvaller Macerata schutter Oslo schutter Trollhättan aanvaller
Auteur Bedrijven	Christchurch schutter Bedrijven Instituties Organisaties
Candace Owens China Christenen	Christenen Europese Christenen Pope Urban II
Conservatieven Doden door toedoen Islamieten	Doden terroristische aanvallen Europese mannen en vrouwen
Donald Trump Drugsdealers Ethno-nationalisten Europa en Europese gebieden	Argentinië Australië Canada Duitsland Europa Engeland Finland Frankrijk IJsland Nieuw-Zeeland Oekraïne Oostenrijk Polen Portugal Spanje Venezuela Verenigde Staten West-Europa Zuid-Amerika
Familie Front National Geheim Agent	Christchurch schutter False Flag Fed

	Glow in the dark
	Infiltrant
	Mossad agent
	Patsy
	Shill
Gefaalde landen	Brazilië
	Pluriforme landen
	Zuid-Afrika
God	
Homoseksuele mensen	
Islamieten	Familie van verkrachters
	Madrid Terrorist
	Moordenaar Ebba
	Akerlund
	Terroristen
	Verkrachters
	Slavendrijvers
Joden	
Kandidaten Franse presidentsverkiezingen 2017	Marine
	Le Pen
	Emmanuel Macron
	Globalist
	Populist
Kapitalisten	CEO's
	Kapitalisten
Kosovo	
Landen	Cluster
Links georiënteerd	Antifa
	Communisten
	Egalitarians
	Marxisten
Media	Journalisten
	Nieuwsmedia
Milieubewegingen	
Moeder Ebba Akerlund	
Nationalisten	Nationalisten
	Nationalistische groepen
Noord-Atlantische Verdragsorganisatie (NATO)	NATO
	NATO landen behalve Turkije
	NATO leger
Nelson Mandela	
Neo-nazi	
NGO	
Niet-witte en niet-Turkse mensen	Afrikanen
	Inwoners India
	Inwoners derde wereldlanden
	Joden
	Roma
Oswald Mosley	
Politie agenten	
Politieke actoren	Erdogan
	Jeb Bush

	Merkel
	Politieke vijanden
	Sadiq Khan
Reborn Knight Templar	
Rusland	
Slachtoffers seksueel misbruik	Britse vrouwen Europese vrouwen Ebba Akerlund
Soldaten	
Sympathisanten	Mannen en vrouwen Radicalen Sociale bewegingen gesteund door auteur Sterke witte mannen
Turken	Turken Moslims Immigranten
Turkije	Turkije NATO-lid
UN	
Universiteiten	
Voorbeeld landen	Japan Taiwan Zuid-Korea
Voorouders	
Vrienden	
Vrouwen	
Witte Amerikanen	Witte Amerikanen Amerikanen
Witte Europeanen	Britten Duitsers Europese broeders Europese mannen en vrouwen Tot slaaf gemaakte Europeanen
Zwakke Westerse mannen	

Tabel 2. Schematisch overzicht van de actoren in An Open Letter

Actoren	Toelichting Entiteiten
Anons	Sympathisanten
Arabieren	Witte mannen Zandnegers Moslims Terroristen
Auteur (Poway schutter) Bedrijven	Banken Bedrijven Organisaties
Christenen	Christenen Christenen afkomstig uit Syrië en Palestina Christenen van alle rassen Witte Christenen
Chopin Conservatieven Demonen Doden door toedoen van Joden Europese ras	Doden Simon van Trente Europese ras Volk Witten
Familie Poway schutter	Familie Moeder Overgrootvader Overgrootmoeder Vader
Felix Arvid Ulf Kjellberg God Heilige Bijbelfiguren	Eerste leden van de kerk Heilige geest Jezus Christus Profeten
Helden	Adolf Hitler Apostel Paul Ludwig van Beethoven Martin Luther Moon Man Pink Guy
Joden Landen Nieuwsmedia Normies	Flat-earth-tier-tards Normalfags Schizo boomer
Overheid Pajeets Patiënten Politie	

Politieke actoren	Politici Donald Trump
Satan	
Schutters	Christchurch schutter Pittsburgh schutter
Spionnen	Glowniggers Mossad Spionnen
Vrienden	
Vrouwen	
Yankees	
Zuidelijke boeren	
Zwarte mensen	

Tabel 3. Schematisch overzicht van de actoren in The Inconvenient Truth

Actoren	Toelichting Entiteiten
Auteur (El Paso schutter)	
Bedrijven	Bedrijven CEO's Oliemaatschappijen
Christchurch schutter	
Democraten	Democraten Politieke leiders
Oorlogsslachtoffers	Duizenden Amerikanen Niet-Amerikaanse burgers
Europese voorouders	
Familie El Paso schutter	
Familie Hispanics	
Handhavers	Politie Beveiligers
Hispanics	Legale Immigranten Illegale Immigranten
Inheemse bevolking	
Kinderen van Hispanics	
Media	
Niet-witte Amerikanen	
Overheidsorganen	Nationale overheid Regionale overheid Lokale overheid
Patriotten	
Republikeinen	Politieke leiders Fracties binnen de partij Donald Trump
Verraders	
Witte Amerikanen	Amerikanen Babyboomers Studenten
